

De Landeigenaar

94

IN VLAANDEREN

Driemaandelijks ledenblad van Landelijk Vlaanderen
maart / april / mei 2022

Word **NU** lid van
Landelijk Vlaanderen!
WWW.LANDELIJK.VLAANDEREN

- Parken in ontwikkeling
- Uitspraak Grondwettelijk Hof over het Gemeentewegendecreet

DOSSIER

- Open brief aan minister Demir betreffende onteigening voor bebossing

Landelijk Vlaanderen

EXCLUSIEF LANDGOED TE KOOP

**REGIO LEUVEN ♦ GERESTAUREERDE VIERKANTSHOEVE
♦ 29 HA GROND ♦ EXTRA OPTIES**

Gepassioneerd door natuur en het buitengebied hebben mijn echtgenote en ik ons hele leven gewijd aan de opbouw van ons eigen landgoed. We kochten een vroeg 18^e eeuwse vierkantshoeve met een rijke geschiedenis in de buurt van Leuven, die we over de laatste 30 jaar volledig gerestaureerd hebben. De vierkantshoeve maakt deel uit van een oud kasteeldomein, waarvan we doorheen de jaren ook 29 ha grond rondom de hoeve konden aankopen. Hierdoor is er privacy gegarandeerd. Vandaag bestaat het domein uit een zeer aantrekkelijk kleinwildbiotoop met 17 ha vijvers en 12 ha bospercelen.

Mijn echtgenote en ikzelf zijn intussen de 80 voorbij en het beheer wordt ons te veel. Wij nemen daarom graag de tijd om op zoek te gaan naar iemand die met dezelfde passie en ingesteldheid ons domein wil overkopen.

Voor prijs en info, vragen wij contact op te nemen met Landelijk Vlaanderen
via +32 491 39 82 77. Geen makelaars of projectontwikkelaars a.u.b.

Inhoudsopgave

- 4 Woord van de voorzitter
- 5 Uit de Wetstraat
- 7 Open brief aan minister Demir betreffende onteigening van private eigenaars in het kader van de realisatie van nieuwe bebossing
- 10 Nationale en landschapsparken in ontwikkeling
- 14 Koolstofboeren: nieuw agrarisch verdienmodel in wording?
- 16 Het Grondwettelijk Hof verduidelijkt de toepassing van het Gemeentewegendecreet
- 19 Aandacht voor biodiversiteit in het nieuwe Vlaams strategisch plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027
- 22 Duo- en vriendenlegaat, wat is er veranderd?
- 24 Panelen voor privaat beheer en eigendom
- 26 Herstel van veengebied met economische waarde
- 28 Landgoed in de kijker: Landschappen Sint-Laureins
- 33 Stand van zaken omzetting uitgebreide bosbeheerplannen
- 34 Soort in de kijker
- 36 Houtmarkt oververhit
- 38 De wolf is terug van weg geweest
- 44 Zoekertjes & Events
- 46 Nieuwsflash

Redactieteam

Margot Leemans
Adviseur Bosbeleid
Aanspreekpunt Privaat Beheer –
Natuur en Bos

Valérie Vandenabeele
Sr. Project Manager Natura 2000 &
Sr. Beleidsadviseur, Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Natuur en Bos &
Hubertus Vereniging Vlaanderen

Alec van Havre
Bestuurder Landelijk Vlaanderen
& Aanspreekpunt Privaat Beheer
– Natuur en Bos

Jurgen Tack
Algemeen directeur, Landelijk
Vlaanderen & Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Natuur en Bos

Colofon

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van Landelijk Vlaanderen vzw
Trierstraat 67 - 1040 Brussel - Tel. 02 217 27 40

info@landelijk.vlaanderen - www.landelijk.vlaanderen

Hoofdredacteur en verantwoordelijke uitgever:

Jurgen Tack, jurgen.tack@landelijk.vlaanderen

Realisatie en eindredactie: Valérie Vandenabeele, redactie@landelijk.vlaanderen

Vormgeving: Femke Vanhellemont

Advertenties: redactie@landelijk.vlaanderen

© Landelijk Vlaanderen vzw

www.facebook.com/landelijkvlaanderen

twitter.com/LandelijkVla

Landelijk Vlaanderen
vzw is lid van de
Koninklijke Belgische
Bosbouwmaatschappij

Landelijk Vlaanderen
vzw is lid van European
Landowners Organization

Landelijk Vlaanderen vzw en
Historische Woonsteden vzw
zijn stichtend lid van Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Erfgoed

Landelijk Vlaanderen vzw en
de Koepel der Bosgroepen vzw
zijn stichtend lid van Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Natuur en Bos

Voorwoord

Guido Mulier, voorzitter

Woord van de voorzitter

Beste leden en sympathisanten,

Vlaanderen is zo dicht bebouwd dat er wel eens gesproken wordt van een stads-gewest. De steden zijn door de eeuwen heen steeds verder uitgebreid en hebben stap per stap hun tentakels uitgerold over het Vlaamse platteland. Vaak waren het deze steden, denk maar aan de driehoek Brussel, Antwerpen, Gent en ook Brugge, leper en Kortrijk, die voor de economische groei zorgden. Dat is vandaag de dag niet anders. De aantrekkingskracht van de stad is en blijft groot. Gelijktijdig kan de stad niet overleven zonder het platteland: voedselvoorziening (groenten, fruit, vlees), hout (als brandstof en als bouw materiaal), water... Waar in het verleden het buitengebied slechts gezien werd als leverancier van producten heeft zowel de wetenschap als de dagdagelijkse realiteit ons geleerd dat het platteland ook heel wat diensten verleent: lucht- en waterzuivering, recreatie, bescherming tegen overstroming... De leverancier van producten is namelijk ook leverancier van ecosysteemdiensten. Het belang van natuur, bos en landbouw neemt in het dichtbevolkte Vlaanderen steeds toe. Daardoor wordt de druk op elke vierkante meter grond heel snel groter. We willen gelijktijdig meer natuur, meer bos, een grotere capaciteit om zuivere lucht en proper water te leveren, het land te beschermen voor het stijgende zee-water en tegen mogelijke overstromingen en het platteland moet ook instaan voor de klimaatbestendigheid van ons allen. En niet te vergeten: we verwachten (te) goedkoop eten van hoge kwaliteit met respect voor dier en milieu op onze tafel.

Voor producten geleverd door het buitengebied wordt nog een zekere (te lage) vergoeding betaald, voor het leveren van andere ecosysteemdiensten is dat nog steeds niet het geval. Er is dringend nood aan het ontwikkelen van innovatieve bedrijfsmodellen en het creëren van nieuwe markten om de moderne opdrachten van het platteland te valideren: koolstofopslag, biodiversiteitsbehoud, klimaatadaptatie en -mitigatie, het

bufferen van regenval, de bescherming tegen overstromingen... Er is dringend nood aan meer visie op lange termijn en concrete overheidsinitiatieven die verder kijken dan de economische groep gebonden aan de stad.

Terwijl het verwachtingspatroon van wat het buitengebied levert steeds groter wordt, gaat het respect voor de rurale actor en bewoner steeds verder achteruit. Voor natuurbehoud richten we ons liever op de duizenden vrijwilligers die de stad ontvluchten en nood hebben aan wat beweging en goede lucht. Dat daarbij vaak op een amateuristische wijze tewerk wordt gegaan nemen we er graag bij. Onze bossen worden steeds strikter beschermd, maar niemand neemt hierbij de eeuwenlange opgebouwde kennis en ervaring van goed bosbeheer over. Wie weet nog hoe een goede jonge zaadboom te selecteren in het bos en zijn voortbestaan gedurende meerdere generaties te blijven garanderen? De Vlaming houdt van hout, maar niet van het kappen van bomen. Landbouwers worden bedolven onder een veelheid aan administratie. Papier wordt belangrijker dan voedselvoorziening. In de hoop dat onze bossen straks dat papier nog maar kunnen leveren.

Na de bever wordt nu ook de wolf verwelkomd als de grootste realisatie van het natuurbehoud van de laatste twintig jaar. Dat daarbij heel wat plattelandsbewoners schade lijden is een noodzakelijk kwaad. Wordt een wolf aangereden dan staat de Vlaamse overheid onmiddellijk klaar om op grote schaal maatregelen te treffen en onze media bulkt van het nieuws. Maar als er een kind wordt aangereden, dan duurt het vaak vele jaren vooraleer een kruispunt veilig wordt ingericht.

De gemiddelde Vlaamse gemeente met haar lintbebouwing ver doorgedrongen in de open ruimte, is een aaneensluiting geworden van een kleurenkakofonie van bouwtypes en -stijlen. En achter die woningen groeide

eenzelfde symfonie van stallen en koterijen, veelal illegaal gebouwd, waar geen haan naar kraait. Het rustgevend harmonisch geheel met geïntegreerde woon- en werkfuncties is ver te zoeken. Maar de landbouwer en de natuurbeheerder werkend in de laatste open ruimtes van het platteland, krijgen het soms hard te verduren met een leger van natuurinspecteurs komende van de stad om op zoek te gaan naar alle mogelijke misdrijven.

We moeten ons behoeden voor een maatschappij waar alle plichten op het vlak van biodiversiteit en klimaat bij de rurale bevolkingsgroep terecht komen en waarbij alle rechten op het vlak van economische innovatie en ontwikkeling bij de stedelijke groep terecht komen. Een dergelijke ongelijke behandeling is onrechtvaardig en kan niet aanvaard worden. En dat merk je vandaag op in het Vlaamse buitengebied. Er broeit wat. En het is niet enkel de start van de lente!

Tot slot, Met onze gedreven organisatie Landelijk Vlaanderen en ook met jullie, beste lezer, willen we ons verder inzetten om:

- het bewustzijn bij onze stads- en plattelandsbewoners te activeren;
- een visie over te brengen bij onze bevoegde overheidsinstanties;
- de nieuwe opdracht en uitdaging van het platteland te bevorderen;
- de band tussen platteland en stad te bestendigen naar één coherent geheel op sociaal, economisch en politiek vlak waar het goed vertoeven is voor iedereen.

Guido Mulier

Voorzitter Landelijk Vlaanderen

Uit de Wetstraat

Auteur: Jurgen Tack

Heel wat belangrijke dossiers voor het Vlaamse platteland blijven aanslepen: het stikstofbeleid, het mestactieplan, bosuitbreiding, het nationaal plan voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid, de herziening van de pachtwetgeving. ... Finaal wordt alles wellicht aan elkaar gekoppeld en kan het gemarchandeerd starten: partijpolitieke standpunten krijgen dan opnieuw de overhand op goede regelgeving.

Stikstofbeleid

De Vlaamse regering onderhandelt intussen reeds enkele maanden over de definitieve aanpak van het stikstofprobleem. De grote stikstofuitstoot door landbouwers en industrie bedrijft immers de Vlaamse natuur. Hoewel de Vlaamse regering zich voorgenomen had om dit dossier af te ronden voor het einde van 2021 bleek het nog niet klaar om te landen. Intussen is een afkoelperiode ingebouwd. Ik hoop dat wanneer u dit leest er reeds een oplossing uit de bus gekomen is. Een oplossing is immers noodzakelijk om bedrijven opnieuw rechtszekerheid te geven en vergunningen af te leveren voor het uitvoeren van hun activiteiten. De aanpak van de stikstofproblematiek in Vlaanderen

kan maar door de veeteelt aan te pakken. Maar de landbouwers te hard aanpakken is moeilijk verteerbaar voor minister van Landbouw, Hilde Crevits.

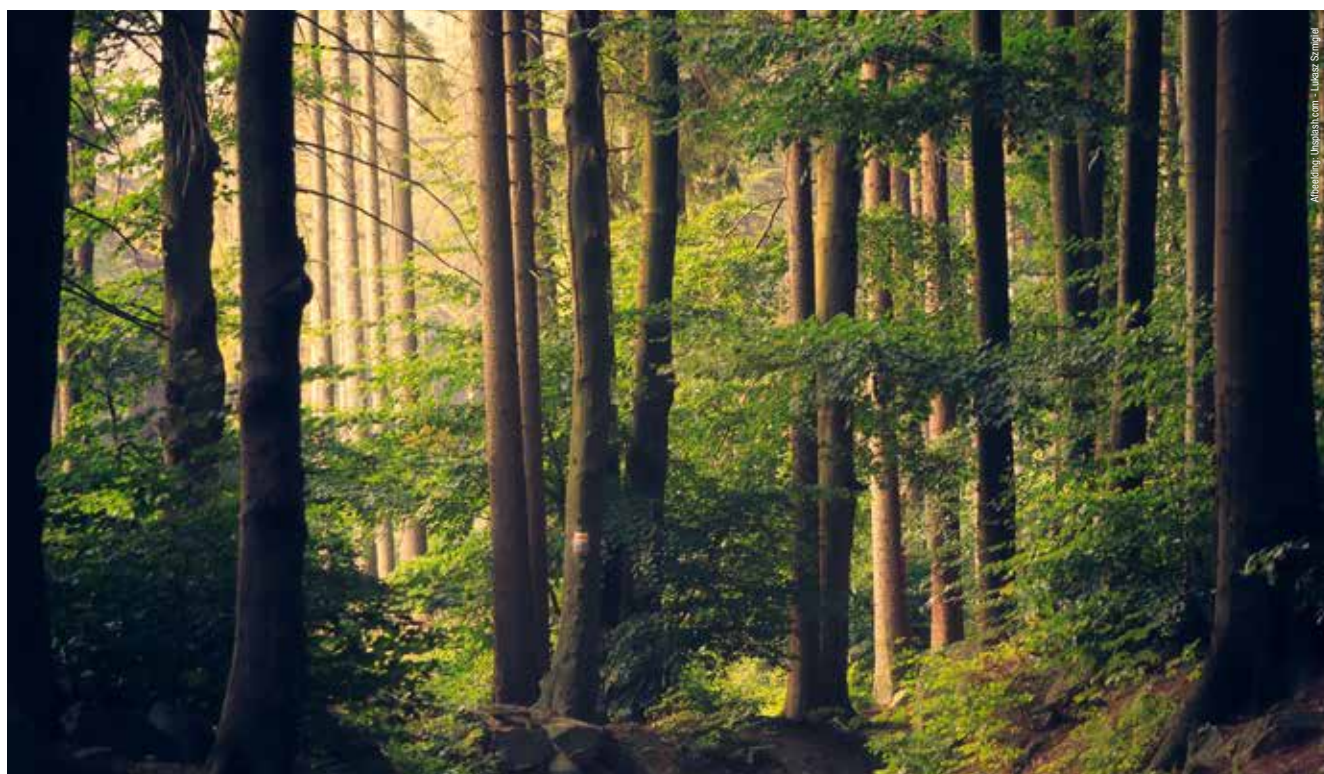
In Vlaanderen kampt 80 % van de Vlaamse natuurgebieden met een overdosis stikstof. Dit heeft een negatief effect op de biodiversiteit, terwijl Europa aan Vlaanderen (en de andere lidstaten) oplegt om tegen 2050 zijn natuurgebieden in een goede staat van instandhouding te krijgen. De commotie in Vlaanderen is een rechtstreeks gevolg van een uitspraak van de Nederlandse Raad van State die meer dan 20.000 vergunningen voor bouw en infrastructuurwerken *on hold* zette in afwachting van garanties op lagere stikstofwaardes op Nederlandse bodem. Zo konden in Nederland zelfs gedurende een 2-tal maanden geen huizen meer worden gebouwd. Om deze ongewilde bouwstop op te heffen, werd finaal een snelheidslimiet van 100 km/u op de Nederlandse snelwegen opgelegd.

Hoewel ook ons verkeer en de industrie bijdragen tot de stikstofproblematiek ligt het pijnpunt bij de landbouw. Oorzaak daarvan

is de wijze waarop stikstof vrijkomt. Bij verkeer en industrie gaat het om stikstofoxiden, bij de landbouw om ammoniak. En een gram ammoniak bevat behoorlijk meer stikstofmoleculen dan een gram stikstofoxiden. Die ammoniak slaat snel neer op de bodem waardoor landbouwers in de onmiddellijke nabijheid van natuurgebieden sterk geïmponeerd worden. Een studie van de Boerenbond toont evenwel aan dat 58 % van de stikstofneerslag op kwetsbare gebieden afkomstig is van het buitenland. Hoe deze bron moet en zal worden aangepakt is veel minder duidelijk.

Bosuitbreidingsdecreet

De Milieu- en Natuurraad Vlaanderen bracht op 18 september een advies uit over het bosuitbreidingsdecreet. Het liet zich daarbij kritisch uit over het bestaan van verschillende subsidiekanalen voor enerzijds nieuwe bebossing en anderzijds boscompensatie. Hierdoor ontstaan twee met elkaar concurrerende systemen. Ook andere knelpunten werden aangehaald. Hoewel minister Demir voor het einde van de legislatuur 4.000 ha nieuw bos wil realiseren is dit decreet blijkbaar geen prioriteit. Bijna 6 maand na het

afleveren van het advies ligt het dossier nog steeds op het kabinet van de minister.

Pacht

Even leek het er op dat het Vlaams Parlement snel zou handelen in het dossier van de nieuwe pachtwetgeving. Op de ledendag van Landelijk Vlaanderen bleken de meerderheidspartijen reeds grotendeels op dezelfde lijn te zitten. Maar intussen is het debat tussen de meerderheidspartijen alweer enige tijd aan de gang. Er wordt ons evenwel verzekerd dat de meerderheid op regelmatige basis samenkomt over het pacht dossier en dat getracht wordt om snel te landen met een goed decreet.

Wolf

Bij de bespreking van de wolfwerende maatregelen op de Milieu- en Natuurraad Vlaanderen was Landelijk Vlaanderen vragende partij om de subsidiering van wolfwerende maatregelen uit te breiden naar heel Vlaanderen. Vanuit de natuurbeweging was men hier sterk op tegen omdat de kost niet evenredig zou zijn ten opzichte van het effect. Intussen is de wolf opgedoken in de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant.

Bij gebrek aan wolfwerende maatregelen wordt hier vee aangevallen met de gekende gruwelijke taferelen. Opnieuw werd hier een kans gemist om tijdig in te grijpen en een draagvlak te creëren bij de bevolking vooraleer de wolf aanwezig is. We leren slecht uit de fouten die in het verleden ook al gemaakt werden. Het wordt nu echt hoog tijd om de discussie te voeren over waar en hoeveel wolven we wensen of niet wensen in Vlaanderen.

Nationaal Plan Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Bij het schrijven van deze 'Uit de Wetstraat' zijn de Milieu- en Natuurraad Vlaanderen en de Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij net van start gegaan met de bespreking van het nationaal plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. De adviesverlening gebeurt rijkelijk laat in het proces. Het nationaal plan voor Vlaanderen werd immers eind december reeds ingediend bij de Europese Commissie. Het is merkwaardig dat een plan eerst wordt ingediend en dat pas achteraf advies wordt gevraagd aan de strategische adviesraden. De Europese Commissie zou bereid zijn om

nog eventuele wijzigingen toe te laten, maar het wijst alvast niet op een hoge bereidheid van de Vlaamse overheid om dit ook effectief toe te laten.

Polderbelasting

Graag sluiten we af met een positieve noot! Bart Van Hulle (Vlaams Parlementslid OpenVLD) heeft al eerder laten zien dat hij kritisch staat ten opzichte van de polderbelasting. "Deze belastingbrieven worden verstuurd door 59 polders en wateringen", zegt Van Hulle. "Elk hebben ze een eigen computersysteem met kadastragegevens. Ze drukken zelf de aanslagen, steken ze in enveloppen en versturen ze. Daarnaast beheren ze zelf de vragen, aanmaningen en betalingen. De beheerkost hiervan loopt al snel op tot meer dan € 500.000, ofwel € 1,5 voor een aanslag van gemiddeld € 22." In een overleg met minister Demir kreeg hij nu bevestiging dat de polderbelasting nog dit jaar wordt afgeschaft.

Wil je jouw natuurdomein in de toekomst uitbreiden met aankoopsubsidies, plan deze gronden dan reeds in je globaal kader. Landbouwgronden laat je daar best uit. Contacteer ons voor jouw beste opties volgens jouw langetermijnvisie.

Iemand betreedt jouw eigendom voor monitoren? Weet dat enkel ambtenaren in het kader van uitvoering van een decreet private eigendom mogen betreden. Derden moeten de uitdrukkelijke toestemming van de eigenaar hebben!

Landelijk VASTGOED ANDERS BEKEKEN

landelijk wonen

bouwkundig erfgoed

agrarisch vastgoed

Open brief aan minister Demir betreffende onteigening van private eigenaars in het kader van de realisatie van nieuwe bebossing

Auteur: Jurgen Tack

Op dinsdag 26 oktober 2021 kwam de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie van het Vlaamse Parlement samen. Op het programma stonden enkele vragen om uitleg over de stand van zaken van het bosuitbreidingsplan.

Groot was onze verbazing om minister Demir in de parlementaire commissie hard te horen uitvallen tegen de private eigenaars.

Minister Demir: "Als er niet de intentie is van de eigenaar om te bebossen, en de eigenaar evenmin te overtuigen valt door middel van subsidies, rest alleen het verwerven van de grond of drastischere maatregelen door middel van onteigening, als daar billijke redenen voor bestaan. Ik zal ook onteigenen daar waar het moet. Ik zal daar niet voor terugdeinzen."

Het gebruik van onteigeningen om politieke doelstellingen te realiseren is laakbaar. Landelijk Vlaanderen waarschuwde vanaf dag 1 dat de realisatie van 4.000 ha bos in Vlaanderen tijdens de huidige regeerperiode niet realiseerbaar is.

Landelijk Vlaanderen trad op vraag van Minister Demir toch toe tot de bosalliantie. We deden dat samen met natuurverenigingen, BOS+, de Vlaamse Bosgroepen en heel wat overheidsinstanties. De bedoeling was om samen de doelstellingen te realiseren. Wanneer je als vereniging

dergelijk engagement neemt, ga je er evenwel vanuit dat je dat doet als partners: de minister kan op onze steun rekenen en omgekeerd rekenen we op de minister dat ook zij ons ondersteunt bij de realisatie van de bosdoelen. Bij een alliantie ga je immers uit van wederzijds respect.

Landelijk Vlaanderen schreef samen met de Koepel van Vlaamse Bosgroepen en Boerenbond een open brief aan minister Demir (bij het schrijven van deze tekst hadden we nog geen antwoord ontvangen op onze vraag voor overleg). Het moet immers duidelijk zijn dat wanneer de minister het private eigendomsrecht niet wenst te respecteren dat Landelijk Vlaanderen de bosalliantie moeilijk kan blijven ondersteunen. Het respect voor private eigendomsrechten is immers de basis van het bestaan van onze organisatie. afleveren van het advies ligt het dossier nog steeds op het kabinet van de minister.

Pacht

Even leek het er op dat het Vlaams Parlement snel zou handelen in het dossier van de nieuwe pachtwetgeving. Op de ledendag van Landelijk Vlaanderen bleken

de meerderheidspartijen reeds grotendeels op dezelfde lijn te zitten. Maar intussen is het debat tussen de meerderheidspartijen alweer enige tijd aan de gang. Er wordt ons evenwel verzekerd dat de meerderheid op regelmatige basis samenkomt over het pachtdossier en dat getracht wordt om snel te landen met een goed decreet.

Wolf

Bij de bespreking van de wolfwerende maatregelen op de Milieu- en Natuurraad Vlaanderen was Landelijk Vlaanderen vragende partij om de subsidiering van wolfwerende maatregelen uit te breiden naar heel Vlaanderen. Vanuit de natuurbeweging was men hier sterk op tegen omdat de kost niet evenredig zou zijn ten opzichte van het effect. Intussen is de wolf opgedoken in de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant. Bij gebrek aan wolfwerende maatregelen wordt hier vee aangevallen met de gekende gruwelijke taferelen. Opnieuw werd hier

Mevrouw Zuhal Demir
Vlaams minister van Justitie en
Handhaving, Omgeving, Energie en
Toerisme

Seven – 6de verdieping
Koning Albert II-laan 7
1210 Sint-Joost-ten-Node

Datum

7 december 2021

Uw kenmerk

U: Uw kenmerk

Ons kenmerk

O: Ons kenmerk

Betreft

Onteigeningen groene bestemmingen

Geachte mevrouw de minister,

de ambities van de Vlaamse Regering omtrent bossen zijn groot: 4000ha bijkomend bos tegen 2024 om richting 2030 10.000ha bijkomend bos te realiseren. Om dit te realiseren werd deze doelstelling in de schoot van het bosuitbreidingsplan verdeeld over de Vlaamse overheid, de natuurverenigingen, private eigenaars en lokale besturen. Het Vlaams regeerakkoord stelt hierbij duidelijk dat deze bosdoelen in eerste instantie in de groene bestemmingen dienen gerealiseerd te worden.

Als belangenverdedigers van de landbouwsector en private (bos- en land)eigenaars zijn **ook wij** van mening dat de ambitieuze bosdoelstellingen maximaal in de groene bestemmingen dienen gerealiseerd te worden. Dit zowel vanuit ecologisch perspectief als om het land(bouw)gebruik in de andere bestemmingen voldoende rechtszekerheid te geven en landbouwgebieden te vrijwaren voor voedselproductie.

Tijdens een recente discussie op 26 oktober in de commissie leefmilieu gaf u aan dat u niet zal terugdeinzen om te onteigenen in groene bestemmingen. U stelde dat als een eigenaar niet de intentie heeft om te bebossen, en de eigenaar evenmin te overtuigen valt door middel van subsidies, alleen het verwerven van de grond rest of zelfs drastischere maatregelen door middel van onteigening als daar billijke redenen voor bestaan.

De uitspraak dat er zou worden overgegaan tot onteigening om de bosuitbreidingsdoelstelling te realiseren is voor ons echter onaanvaardbaar. Dit druist in tegen de eigendomsrechten van de eigenaars gelegen in de groene bestemmingen. Er zijn voldoende instrumenten beschikbaar om bebossing te motiveren en te realiseren in groene bestemmingen (bijkomende financiering particulieren, subsidiering natuurverenigingen, aankoopbeleid overheid, grondenbank) zonder te moeten overgaan tot deze drastische maatregel. Hierbij werden er een aantal instrumenten (subsidies particulieren voor bebossing, subsidiering aankopen natuurverenigingen in functie van bebossing) nog maar recent bijgestuurd. Hiervan moeten de effecten op het terrein dus nog blijken.

Daarnaast zijn we van mening dat er gestart dient te worden vanuit een grondige analyse van de mogelijkheden in groene bestemmingen, die tot op heden ontbreekt. Ook de impact op landbouw dient hierin onderzocht te worden. Enkel op deze manier kan je bebossen op de juiste plaats en tot een overleg en flankerend beleid komen voor die eigenaars en gebruikers waar er een potentiële impact is. Zowel vanuit de landbouwsector, als vanuit de bosbouwsector werden in het verleden bezorgdheden geuit waarvan we tot op heden niet de kans hebben gekregen deze ten gronde met u te bespreken.

Een beleid dat tot bebossing wil komen met het mes op de keel van een mogelijke onteigening werkt contraproductief en ondermijnt het draagvlak om tot meer bebossing in Vlaanderen te komen.

We wensen hierover op korte termijn in overleg te gaan om ons standpunt verder te duiden en te vernemen hoe u op deze bezorgdheid van heel wat landbouwers en landeigenaars zal reageren.

Hoogachtend,

Namens

Sonja De Becker

Voorzitter Boerenbond

Guido Mulier

Voorzitter Landelijk Vlaanderen

Eric Smeets

Voorzitter Koepel der Vlaamse
Bosgroepen

Contactpersonen:

Voor Boerenbond: Nick François: nick.francois@boerenbond.be

Voor Landelijk Vlaanderen en de bosgroepen: Jurgen Tack: jurgen.tack@landelijk.vlaanderen

Natuur

Nationale en landschapsparken in ontwikkeling: vraag om rechtszekerheid

Auteur: Alec van Havre

Op 12 januari raakte bekend welke 13 kandidaat-parken worden toegelaten tot het begeleidingstraject dat finaal zal leiden tot de erkenning in 2023 van 3 bijkomende Nationale Parken Vlaanderen en 3 Landschapsparken. De zelfverklaarde gebiedscoalities schieten in actie om een masterplan en operationeel plan op te stellen voor elk van de erkende trajecten. Een strakke timing wordt aangehouden. Het juridisch kader laat echter nog altijd op zich wachten en zal vermoedelijk pas laat in het proces aangeleverd worden.

Van bij de start heeft Landelijk Vlaanderen bij de indiening van verschillende kandidaturen voor het begeleidingstraject aangegeven niet akkoord te kunnen gaan met de methodiek van 'projectwerking'.

We hebben meermaals aangedrongen op de opmaak van een helder, rechtszeker en gedragen kader waarbij duidelijke afspraken zouden worden vastgelegd.

We hebben meermaals aangedrongen op de opmaak van een helder, rechtszeker en gedragen kader waarbij duidelijke afspraken zouden worden vastgelegd in overleg met de verschillende Vlaamse agentschappen en met het middenveld.

Nu, meer dan 10 maanden na de oproep door minister Demir, laat het kader nog altijd op zich wachten, zodat particuliere eigenaars en beheerders van terreinen die door de coalities eenzijdig in de projectpe-

rimeters opgenomen worden nog altijd in het ongewisse verblijven en de gevolgen van deze initiatieven niet naar behoren kunnen inschatten. Dit heeft duidelijk ook een impact op hun wil en mogelijkheid tot participatie. Zonder duidelijk kader kan men niet verwachten dat private rechthouders engagementen kunnen aangaan of willen participeren, tenzij bij uitzondering.

Elke rechtgeaarde burger verwacht een duidelijke en transparante situatie en dat is

GESELECTEERDE KANDIDATEN NATIONALE PARKEN EN LANDSCHAPSPARKEN

de overheid hem ook verschuldigd. De afwezigheid hiervan zorgt er dan ook voor dat de projectwerking tot nu toe hoofdzakelijk gedreven wordt door overheidsorganen en gesubsidieerde actoren en dat de processen zich boven de hoofden van vele privé-eigenaars voltrekken.

Vanuit de overheid wordt herhaald dat deze voorbereidende fases geen onmiddellijke rechtsgevolgen met zich meebrengen.

Vanuit de overheid wordt herhaald dat deze voorbereidende fases geen onmiddellijke rechtsgevolgen met zich meebrengen en is de boodschap dat men hierin dus geen vormen van aantasting moet zien, o.a. door te stellen:

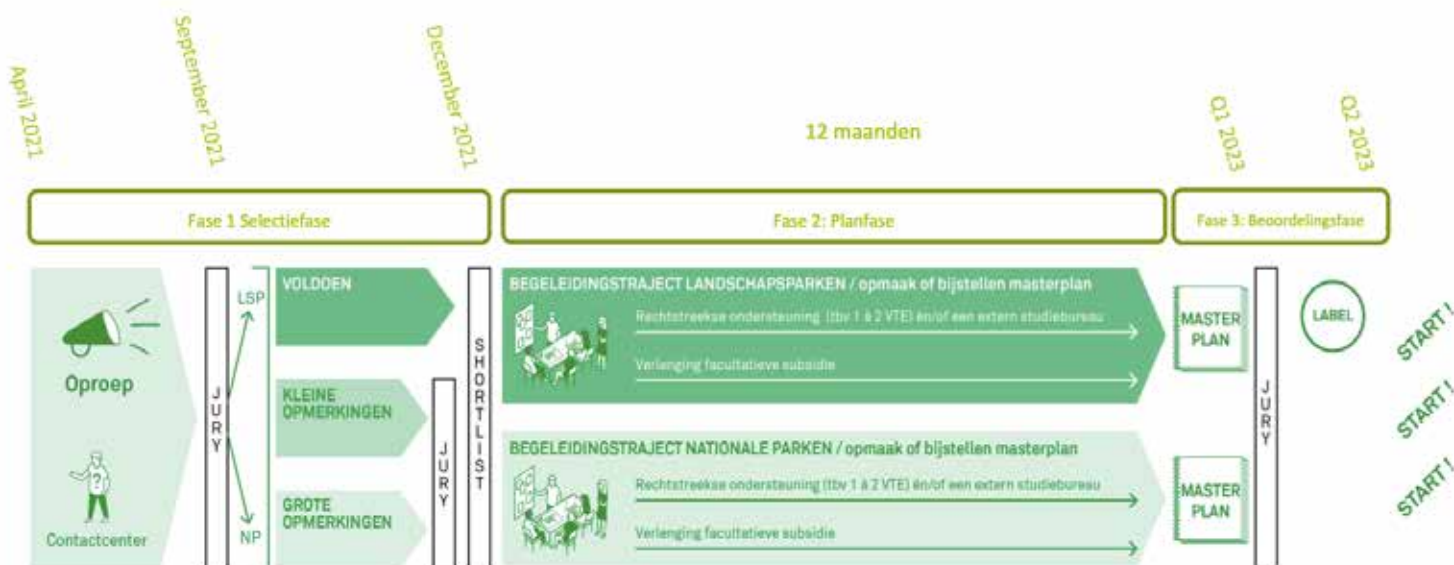
"Het erkennen van een gebied als Vlaams park heeft geen onmiddellijke gevolgen voor de eigenaars of gebruikers van percelen gelegen binnen de Vlaamse parken. Er zijn geen verplichtingen die doorwerken in de vergunningverlening verbonden aan het label Landschapspark of Nationaal Park Vlaanderen. De masterplannen voor de Nationale Parken en Landschapsparken zijn geen juridisch verordenende beleidsplannen en vormen dus ook geen basis voor

het vergunningenbeleid."

Als voorbeeld citeren we toch de Criteria voor Nationale Parken Vlaanderen die stellen dat voor het ruimtelijk en omgevingsbeleid een actieprogramma opgesteld moet worden, dat voortkomt uit de geïntegreerde gebiedsvisie:

"Voor het realiseren van de doelstellingen wordt aangegeven welke acties, beslissingen, financiën, instrumenten op vlak van ruimtelijke ordening er reeds bestaan en nog nodig zijn en welke zullen of kunnen worden ingezet. De verantwoordelijke partner voor de uitvoering wordt aangeduid. Hieronder volgt een niet-limitatieve opsomming van type acties.

- Acties gericht op de herbestemming (opmaak RUP);
- acties m.b.t. het grondbeleid en een strategie die de bestemmingen mogelijk maken. Dit kunnen ook voorstellen zijn voor grondruil, compensaties, eventueel oprichten van een grondenbank, onteigeningsbesluiten;
- voorstellen m.b.t. realisaties van verbindingen, enclaves en barrières;
- voorstellen m.b.t. vergunningen, gemeentelijke verordeningen... en acties m.b.t. de omgang met planbaten/planschade in het kader van eigendom, beheer, jacht."

Het is duidelijk dat wanneer overheden zich engageren om dergelijke acties te ondernemen deze op termijn een zeer ingrijpende impact kunnen hebben op de terreinrealiteit en de situatie van rurale eigenaars, beheerders en zij die in de verbetering van de open ruimte willen investeren.

Zowel bij het opstellen van de criteria en de reglementen voor de oproep, als bij de voorbereiding van conceptnota's voor kandidaturen in een bijzonder strak tijdsbestek, is deze impact nog veel te weinig belicht en onderzocht. Een masterplan en operationeel plan aanvatten zonder rechtszeker kader is daarom laakbaar.

De minimum vereiste is om met een wettelijk of reglementair kader voor de dag te komen dat de gedragen rechtsbasis moet zijn van de doelstellingen, de criteria, de rechtsgevolgen, de totstandkoming, de werking, het beheer en de financiering van de Vlaamse Parken. Vanuit het oogpunt van de principes van behoorlijk bestuur dient de overheid hier snel werk van te maken.

Wat het draagvlak betreft, is het de instemming en het vrijwillig engagement van de landelijke eigenaars en -beheerders die van tel is. Hiervoor moeten de voorwaarden echter bestaan of tot stand kunnen komen. Daarom vraagt Landelijk Vlaanderen zeker de volgende garanties in te bouwen in de gaande processen, waarvan de projectinhoud in deze tweede fase uitgewerkt wordt:

- Transparantie over de inhoud bij de opmaak van het masterplan en het operationeel plan en over de werking van de overlegstructuren. Dit om de legitieme rechten en belangen van particuliere beheerders in de verschillende gebieden aan te brengen en te vrijwaren naar de projectwerking toe. Vlaamse parkprojecten hebben immers een sterk draagvlak nodig voor hun realisatie. De particuliere beheerders op het terrein maken hiervan een belangrijke component uit.
- Ruimtelijke en inhoudelijke garanties voor het particuliere land-, bos- en natuurbeheer, nu en in de toekomst, als een drager van het landschap, gezien het bewezen belang van de sector voor de ontwikkeling en het behoud van het streekeigen karakter en de natuur- en erfgoedwaarden.
- Bijzondere aandacht is nodig voor private beheerders die actief zijn in de groen- en beschermde gebieden, zeker deze die in de natuurkern en de zones voor natuurontwikkeling opgenomen zouden worden, alsook voor deze die zich in de zones voor omgevend landschap zouden bevinden. In deze zones moet er

voor de lange termijn en op voldoende oppervlakte plaats zijn voor vormen van beheer die een prioriteit uitmaken voor de particuliere sector. De bestaanszekerheid van private eigenaars en beheerders in deze gebieden moet gewaarborgd worden en het evenwicht tussen overheidsbeheer en particulier beheer dit weerspiegelen.

- Garanties dat een erkenning tot een Vlaams park noch rechtstreeks noch onrechtstreeks invloed zal hebben op de vergunningverlening en de goedkeuring van natuur- en onroerendergoedbeheersplannen voor particuliere beheerders die actief zijn in de perimeter van het Vlaams park en dit ook in de toekomst. Deze moeten verder ontwikkelingsmogelijkheden kunnen krijgen binnen de normale wettelijk kaders en hun eigen context.
- De mogelijkheid tot het inzetten van instrumenten uit kracht van wet op private eigendommen en in gebieden die door de particuliere sector beheerd worden, worden slechts hoogst uitzonderlijk, in laatste instantie en met de grootste omzichtigheid aangewend.
- Garanties dat er voldoende ruimte wordt gegeven voor het multifunctioneel beheer binnen de perimeter van de Vlaamse parken. De projectgebieden tellen zowel landgoederen als private eigendommen met meerdere functies (multifunctioneel) die vanuit economisch oogpunt noodzakelijk zijn om het duurzaam onderhoud en beheer over de lange termijn mogelijk te maken. Deze kunnen de vorm aannemen van traditionele landelijke functies en activiteiten (als bosbeheer, landbouw, jacht en natuurbeheer, enz.), maar ook bestaan uit nieuwe ondernemingsvormen en verdienmodellen (toerisme, recreatie...) die invulling geven aan het samenspel van ecologische, economische, sociaal-culturele en erfgoedwaarden en het voortbestaan ervan verzekeren.

Vanuit de beheerlogica van de particuliere sector en de multifunctionele landgoedwerking blijven we ons inzetten voor de toekomstige rol van landgoederen en private beheerders in de Vlaamse parkprojectgebieden.

De 5 door de jury geselecteerde kandidaten voor de titel Nationaal Park Vlaanderen zijn:

- Bosland
- Brabantse Wouden
- Hoge Kempen (bestaand)
- Kalmthoutse Heide
- Scheldevallei

De kandidaat afzonderlijk geselecteerd door het kabinet van de minister voor de titel Nationaal Park Vlaanderen is:

- Taxandria

De 7 door de jury geselecteerde kandidaten voor de titel Landschapspark zijn:

- Boerenlandschap Pajottenland
- Grenzeloos Bocagelandschap
- Hart van Haspengouw
- Kempen-Broek
- RivierPark Maasvallei
- Vlaamse Ardennen
- Zwinstreek

Nuttige informatie over de beoordeling vindt u in de juryverslagen:

https://www.natuurenbos.be/sites/default/files/inserted-files/np_juryverslag_def.pdf

https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Landschapsparken/Juryverslag_en_%20juryfiches_per_gebied.pdf

Andere basisinformatie:

<https://www.natuurenbos.be/nationaleparkenvlaanderen>

<https://www.vlm.be/nl/themas/platteland/landschapskwaliteit%20en%20onderhoud/landschapsparken/Paginas/default.aspx>

**Verzeker
bosbrand, storm,
ijzel- en sneeuwdruk**

**Beste voorwaarden
Laagste premies
Uniek in België**

Info & Offerte
www.bossenverzekering.be
info@finepolis.be – Tel 0470/24.76.36
BE0444.091.635 – Finepolis bv – Valkeniersdreef 5/23 3140Keerbergen

Koolstofboeren: nieuw agrarisch verdienmodel in wording?

Auteur: Jurgen Tack

Op 15 december 2021 publiceerde de Europese Commissie, als onderdeel van het actieplan “Duurzame Koolstofkringlopen”, een initiatief voor koolstoflandbouw met het oog op het sluiten van de koolstofkringlopen.

Voor landbouwers ligt met koolstoflandbouw een concept op tafel waarbij ze hun traditionele landbouwactiviteiten kunnen combineren met inspanningen op het vlak van klimaat en bij uitbreiding biodiversiteit. De landbouwer dient dan wel de nodige hoeveelheden koolstof in de bodem op te slaan. Daarvoor kan de landbouwer verschillende technieken inzetten: niet-kerende grondbewerking, akkerranden, specifieke gewaskeuze, betere gewasrotatie, vang- en rustgewassen, zomer- en winterbraak vermijden, de aanvoer van biomassa (stro, dierlijke mest en compost), gewasresten achterlaten en in de bodem brengen, het niet scheuren van grasland, het herstel van veenweide- en drasgebieden of (her)bebossing.

Vaak is het daarbij echter nodig om het land minder intensief te bewerken. Daar

tegenover staat weliswaar een vergoeding voor de landbouwer.

Het meten van koolstof in de bodem is vandaag onvoldoende nauwkeurig.

De Europese Commissie wil de landbouwer immers belonen voor elke vastgelegde ton CO₂. Hij zal hiervoor koolstofcertificaten ontvangen die verhandelbaar zijn. Er blijven nog heel wat vragen open staan: het meten van koolstof in de bodem is vandaag onvoldoende nauwkeurig om met zekerheid vast te kunnen stellen hoeveel koolstof binnen een landbouwbedrijf daadwerkelijk werd vastgelegd; het uitreiken van certificaten zal onderworpen moeten worden aan strikte kwaliteitseisen en de daarbij horende controles; om de certificaten te kunnen ver-

handelen zal ook een koolstofmarkt moeten worden georganiseerd.

om de certificaten te kunnen verhandelen zal ook een koolstofmarkt moeten worden georganiseerd.

De European Landowners' Organization (ELO) stelt zich wel vragen naar de billijkheid van het systeem. Landbouwers die in de laatste 10 jaar aanzienlijke inspanningen hebben gedaan om hun gronden te verbeteren en meer biodiversiteit te creëren, komen immers in een situatie terecht dat ze nog weinig additionele koolstof kunnen realiseren op hun land; terwijl uitgeputte gronden, vaak omwille van verkeerd gebruik in het verleden, nu opnieuw langs de kassa kunnen langsgaan.

Koolstoflandbouw: een combinatie van akkerranden, betere gewasrotatie, het vermijden van zomer- en winterbraak en het achterlaten en in de bodem brengen van gewasresten.

De inspanningen van heel wat marktspelers naar deze nieuwe vorm van landbouw tonen evenwel aan dat koolstoflandbouw de komende jaren een belangrijke rol zal gaan spelen. De hoeveelheid koolstof in de bodem is bovendien rechtstreeks gekoppeld aan de bodembiodiversiteit en verder aan de landbouwbiodiversiteit in zijn totaliteit. ELO vindt het belangrijk dat landbouwers die inspanningen doen naar biodiversiteit daar ook de nodige erkenning voor krijgen. Daartoe ontwikkelt ELO het AGRILIFE label. Dit label wil landbouwers met bijzondere inspanningen naar klimaat en biodiversiteit letterlijk en figuurlijk in de bloemetjes zetten.

Het AGRILIFE label wil landbouwers met bijzondere inspanningen naar klimaat en biodiversiteit letterlijk en figuurlijk in de bloemetjes zetten.

UW LANDBOUWER

Advies en ondersteuning
Duurzame landbouw
met geïntegreerd natuurbewoud
Biologische en gangbare landbouw
Behoud van pachtvrije gronden
Beheer voor derden

T +32 (0)14 98 01 32

TERRA N.V.

ESTATES MANAGEMENT

www.terra.estate

Het Grondwettelijk Hof verduidelijkt de toepassing van het Gemeentewegendecreet

Auteurs: Valérie Vandenabeele
& Stijn Verbist (Verbist Advocatuur)

Op 1 september 2019 trad het Gemeentewegendecreet in werking. De Buurtwetenwet werd daarmee opgeheven. De "buurtwegen" heten sindsdien "gemeentewegen". In de aanloop naar de verkiezingen werd het betreffende gemeentedeceet opvallend snel door het Vlaams parlement gejaagd, zonder enig advies te vragen van de Minaraad (Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen) of SARO (Strategische Adviesraad voor Ruimtelijke ordening en Onroerend erfgoed), die alle belangengroepen van het buitengebied samenbrengen, en evenmin van de Raad van State, die o.m. eventuele strijdigheid met andere wetgeving kan nagaan. Het resultaat was (niet alleen volgens Landelijk Vlaanderen) een niet weloverwogen decreet vol onduidelijkheden en tegenstrijdigheden, dat ook door vele juridische experts gehemeld werd. Landelijk Vlaanderen was vooral gealamermeerd over de lezing die private eigenaars alle plichten oplegde en alle rechten ontnam, als ook de mogelijkheid voor onpartijdig oordeel (logischerwijze via vrederechter) in praktijk ontnam. Samen met enkele particulieren diende Landelijk Vlaanderen daarom een verzoek tot vernietiging van het gemeentewegendecreet in bij het Grondwettelijk Hof.

Op 7 oktober 2021 deed het Grondwettelijk Hof uitspraak in de zaak betreffende het Gemeentewegendecreet waarin Landelijk Vlaanderen de vernietiging vroeg.

Het initiatief van Landelijk Vlaanderen heeft derhalve, mede dankzij uw steun, geleid tot verhelderende rechtspraak. We vatten de voornaamste zaken voor u samen.

Wegenregister

Artikel 37 van het **gemeentewegendecreet** verplicht gemeentes om een gemeentelijk wegenregister op te maken. Deze moet de oude Atlas der Buurtwegen zodoende vervangen.

Omdat de oude Atlas der Buurtwegen (die dateert van 1841) intussen vele fouten bevat (doordat sommige gegevens in de archieven verloren zijn gegaan en de kennis over de jaren ook verloren ging doordat het belang ervan tot de recente herleving door wandelclubs en vzw's minimaal was), was **Landelijk Vlaanderen** bezorgd dat dit register de louter informatieve waarde zou overstijgen en zo rechtsgronden zou creëren die discutabel zijn. Er is ook geen procedure voorzien om eventuele fouten te corrigeren, hetgeen toch verontrustend kan genoemd worden.

Het **Grondwettelijk Hof** stelt gelukkig dat de Vlaamse Regering hiermee niet de bedoeling had een nieuwe atlas te creëren, maar dat het wegenregister "een louter informatief gegevensbestand" is. Zodoende ziet het Hof niet in dat dit negatieve gevolgen zou hebben voor de betrokken eigenaars.

Het gemeentelijk wegenregister kan als dusdanig geen erfdiensbaarheid opleggen of een 30-jarig gebruik tot stand brengen.

Het register zelf kan geen rechten vestigen of ontnemen.

Beheer van een gemeenteweg

Het **gemeentewegendecreet** stelt dat de gemeente belast is met het beheer op de gemeentewegen, ook de gemeentewegen die over private eigendom lopen. Hoe ver gaat dit? Maaien in broedseizoen, gebruik ongewenste herbiciden, verharding, verho-

ging... Zij kan daarbij ook bv. versperringen (bv. omgewaaide of tijdelijk afleggen gekapte bomen) zomaar verwijderen of "laten" verwijderen.

Landelijk Vlaanderen klaagde aan dat dit verregaande gevolgen kan hebben, daar de gemeente naar eigen goeddunken kan omgaan met de grond van een private eigenaar, zonder voorafgaande vorm van contact, desnoods via aanmaning of ingebrekestelling. De gemeente kan zelfs zonder afspraak met de eigenaar een beheersovereenkomst met derden (in het parlementair debat gaf men als vb. terreinbeherende verenigingen of (semi-)publieke overheden) afsluiten op zijn grond. De eigenaar krijgt zelfs geen voorkeursrecht om zijn eigen grond te beheren, laat staan dat er afstemming voorzien wordt met het beheer van de eigenaar, bv. die voorzien is in een goedgekeurd beheerplan.

Het **Grondwettelijk Hof** zegt dat er geen risico bestaat tot inperking van het eigendomsrecht van de eigenaar. Ze stelt dat bij het uitoefenen van de beheerstaken steeds de relevante wetgeving moet worden toegepast en dat de beheersovereenkomst met derden enkel betrekking kan hebben op het uitoefenen van die beheerstaken. Niettemin stelt het Hof dat uit de parlementaire voorbreiding niet kan worden afgeleid dat de gemeente over de mogelijkheid zou beschikken om "enkel met gebruikers" een overeenkomst te sluiten.

De gemeente wordt dus, althans volgens onze interpretatie, geacht de private eigenaar te betrekken als partij wanneer een overeenkomst tot beheer van de gemeentewegen wordt afgesloten met derde gebruikers.

30-jarige verjaring

Volgens het **gemeentewegendecreet** komt een grondstrook in aanmerking als gemeenteweg als kan worden bewezen dat ze gedurende de voorbije 30 jaar werd gebruikt. Noteer ook dat Landelijk Vlaanderen reeds toevoegde dat de toegankelijkheid onder het natuurdereet niet als bewijs van dit 30-jarig gebruik kan dienen. Wegen en buurtwegen die op 1 september 2019 bestaan worden geacht gemeentewegen te zijn.

Landelijk Vlaanderen haalt in het beroep aan dat het moet gaan om een voortdurend

gebruik om voor de verjaring in aanmerking te komen. Ook is niet duidelijk welke wegen die op 1 september 2019 bestaan men bedoelt. Diegenen die praktisch, of theoretisch op papier bestaan?

Het **Grondwettelijk Hof** verlaart dat het ooit eens gebruikt zijn niet volstaat als bewijs voor de verjaring, maar dat het een duidelijk en ondubbelzinnig voortdurend en ongestoord gebruik moet zijn.

Het louter negeren van een verbodsbord volstaat in geen geval om van een gemeenteweg te spreken. Ook kan de gemeente een eerdere rechtelijke beslissing tot opheffing van een weg niet negeren, gezien de gemeente een motiveringsplicht heeft.

Belangrijk is dat de rechter hiermee toch eerdere rechtspraak erkent en het decreet geen vrijgeleide laat voor moedwillig negeren van verbodsborden die private eigendom zonder erfdiensbaarheden kenbaar maken.

Rechter en partij? En de vrederechter?

Het **gemeentewegendecreet** voorziet louter in een administratief beroep, dat binnen 30 dagen na de definitieve vaststelling van het gemeentelijk rooilijnenplan kan ingesteld worden bij de Vlaamse Regering.

Landelijk Vlaanderen hield in haar beroep echter dat niet alle geïmpacteerden op de hoogte worden gebracht. Beroep kan enkel worden aangetekend door wie een bezwaar optekende in het openbaar onderzoek. Het is niet duidelijk of gemeenten naast de eigenaar van de grond, ook de aangelande eigenaars op de hoogte brengen van dit openbaar onderzoek. Dit in tegenstelling tot bv het Onroerend erfgoeddecreet en Landinrichtingsdecreet waar alle zakelijk rechthouders of rechthebbenden per beveiligde zending op hoogte worden gebracht van een besluit tot definitieve bescherming of herverkaveling. Het is dus best reëel dat je als aanpalende eigenaar niet op de hoogte was en dus niet binnen de 30 dagen kon reageren.

Bovendien beperkt het gemeentewegendecreet waarop je beroep kan aantekenen de redenen van het beroep. Je kan bv. geen beroep aantekenen omwille van een vaststelling van gebruik door publiek van de ge-

meente of een juiste berekening van 30-jarige periode, het opnieuw activeren van reeds verdwenen buurtwegen enz. We kunnen dit dus geen volwaardig administratief beroep noemen. Dit in tegenstelling met gemeentewegen die via andere procedures ontstaan zoals via een omgevingsvergunningenprocedure en wel ruimer administratief beroep kennen.

Het **Grondwettelijk Hof** stelt in haar oordeel dat het decreet geen afbreuk doet aan de mogelijkheid om jurisdictioneel beroep bij de vrederechter in te stellen. Zo is er geen verschil in behandeling t.a.v. de procedure bij omgevingsvergunningen.

Het decreet doet geen afbreuk aan de mogelijkheid om jurisdictioneel beroep bij de vrederechter in te stellen.

Eigenaars van de gemeenteweg worden op de hoogte gebracht van het openbaar onderzoek door beveiligde zending naar hun woonplaats. Over de aangelanden zegt het Grondwettelijk Hof niets.

Het Grondwettelijk Hof oordeelt dat het beroep bij de Vlaamse Regering en vervolgens bij de Raad van State volwaardig zijn. En hoewel de Raad van State niet kan beslissen wat er moet gebeuren, kan zij wel een beslissing vernietigen, dewelke de overheid dan moet aanvaarden en daarnaar handelen.

Landelijk Vlaanderen leest in dit decreet toch veel autonoom beslissingsrecht voor de gemeente, waarbij de private eigenaar als tweede partij geen inspraak krijgt. De Vlaamse regering stelt dat de gemeente zich als overheid in de beste positie bevindt om beslissingen te nemen over haar wegnen. Volgens het Hof doet dit geen afbreuk aan de Grondwet, maar past het binnen een modern, eenduidig en eengemaakt wegnen. Laten we er dan voorlopig van uitgaan dat ook de gemeente de rechten van private eigenaars erkent als eerste partij bij het ontstaan en gebruik van een erfdienstbaarheid en private eigenaars bijgevolg ook als een volwaardige eerste partij betreft. Het Hof concludeert immers dat het decreet het meenemen van de private belangen niet uitsluit. Het komt ons voor dat de beginselen van behoorlijk bestuur ook impliceren dat het standpunt van de eigenaar wordt betrokken.

Meerwaarde versus minwaarde

Het **gemeentewegendecreet** spreekt van een waardevermeerdering of -vermindering in geval van aanleg, verplaatsen of afschaffen van de gronden waarop een gemeenteweg ligt.

In het beroep stelde **Landelijk Vlaanderen** dat de berekening van de meer- of minwaarde niet gelijkberechtigd was. De meer- en minwaarde worden in het decreet gekoppeld aan het stukje grond waar de weg op loopt (de venale waarde daarvan), terwijl de waardepaling ruimer is en ook de aangelanden kan impacteren. Denk maar aan het doorsnijden van 1 groot akker in 2 kleine stukken, de mindere bereikbaarheid voor beheer aan de rand van een gemeenteweg, de privacy wanneer de weg door een tuin of kort bij een woning loopt.

De vergoeding voor meer- of minwaarde heeft betrekking op het perceel waarop de gemeenteweg gelegen is.

Het **Grondwettelijk Hof** concludeert uit de parlementaire voorbereiding dat de vergoeding voor meer- of minwaarde betrekking heeft op het perceel waarop de gemeenteweg gelegen is en niet louter de grondstrook die de gemeenteweg vormt. Uit de parlementaire voorbereiding begrijpt het Hof dat de waardevermeerdering of -vermindering afhankelijk is van de concrete omstandigheden en daarom niet limitatief volgens criteria kan weergegeven worden in het decreet.

Het Hof geeft hierbij jammer genoeg geen duidelijk antwoord of daarmee de aangelanden vergoed kunnen of moeten worden voor waardevermindering of impact op hun eigendomsrecht. De rechtspraak zal dit dus moeten uitwijzen.

Landelijk Vlaanderen dankt de vele private eigenaars, bedrijven en anderen die hun steun boden aan het voeren van deze procedure, die heeft geleid tot belangrijke verduidelijkingen.

dirk martensstraat 23, 8200 brugge
t +32 50 83 20 38 f +32 50 83 20 36
advocatenkantoor@marlex.be
marlex.be

Marlex is een partner voor ondernemingen met gezonde ambitie. Ons team is multidisciplinair samengesteld waarbij iedereen over zijn/haar expertise beschikt. Het team Overheid & Omgeving binnen Marlex begeleidt u bij de complexe materie van het omgevingsrecht:

- bodem en materialen
- overheidsopdrachten & -contracten
- agrarisch recht & pacht
- handhaving
- onteigeningen
- hernieuwbare energie

Dankzij onze multidisciplinaire samenwerking binnen het kantoor, hebben we ook expertise in de fiscale en burgerrechtelijke aspecten van deze domeinen.

Landbouw

Aandacht voor biodiversiteit in het nieuwe Vlaams strategisch plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

Auteur: Jurgen Tack

Bron: Openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

Op 1 juni 2018 publiceerde de Europese Commissie de eerste officiële wetsvoorstellen betreffende het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2023–2027 in de vorm van drie verordeningen:

- Verordening GLB strategisch plan
- Horizontale verordening
- Gemeenschappelijke Marktordening-verordening (GMO)

De voorstellen rond het nieuwe GLB beogen een effectieve meer prestatiegerichte aanpak met meer flexibiliteit voor de lidstaten om het landbouwbeleid te laten aansluiten bij de specifieke noden en eigenschappen van elke regio of lidstaat. Om deze reden heeft Europa een kader opgesteld met vermelding van slechts minimaal te realiseren doelstellingen. Het is nu aan de Europese lidstaten om binnen dit kader individuele nationale plannen op te stellen die er moeten voor zorgen dat de lidstaat voldoet aan de vereisten van de Europese Commissie. Voor België maken Vlaanderen en Wallonië elk een nationaal plan op.

Het is nu aan de Europese lidstaten om binnen dit kader individuele nationale plannen op te stellen die er moeten voor zorgen dat de lidstaat voldoet aan de vereisten van de Europese Commissie.

De Europese Commissie toont een verhoogde ambitie wat betreft milieu- en klimaatdoelstellingen. Verder worden er 9 doelstellingen geformuleerd waarop de lidstaten bij de opmaak van hun strategisch plan moeten inspelen:

- zorgen voor een eerlijk inkomen voor de boeren;
- het concurrentievermogen vergroten;
- het machtsverevenwicht in de voedselketen herstellen;
- de klimaatverandering tegengaan;
- zorgen voor het milieu;
- landschappen en de biodiversiteit beschermen;
- de generatiewissel bevorderen;
- het platteland vitaal houden en
- de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

Waar staan we nu?

Momenteel is er een volledig ontwerp van het GLB Strategisch Plan. Ook is er een Milieueffectenrapport (MER) opgesteld over dit ontwerpplan. In juli 2021 was reeds een kennisgeving en een eerste ontwerp van de MER gepubliceerd. Op basis van adviezen die toen ontvangen werden, is de MER verder uitgewerkt. Zowel het ontwerp van het GLB Strategisch Plan als de MER gingen in openbaar onderzoek sinds 14 januari en t.e.m. 14 maart 2022. Op die manier kon iedere betrokkene of iedere burger advies of opmerkingen geven.

De goedkeuring van het Vlaams GLB Strategisch Plan door de Europese Commissie wordt verwacht eind 2022.

Wat zijn de volgende stappen?

Na dit openbaar onderzoek wordt het GLB Strategisch Plan verder afgewerkt. De Vlaamse Regering moet dit plan vervolgens goedkeuren, waarna het officieel ingediend kan worden bij de Europese Commissie. In tussentijd wordt ook informeel overleg gepleegd met de Europese Commissie. De goedkeuring van het Vlaams GLB Strategisch Plan door de Europese Commissie wordt verwacht eind 2022. Er zal tijdig gecommuniceerd worden naar alle potentiële begunstigers.

Wij waren alvast benieuwd naar enkele van de mogelijkheden die het Vlaamse nationaal plan biedt op het vlak van milieu en klimaatdoelstellingen.

Tijdelijk grasland naar blijvend grasland

Deze interventie stimuleert en vergoedt landbouwers om hun tijdelijke graslanden langer aan te houden op hetzelfde perceel en niet vroegtijdig om te zetten naar bouwland, maar aan te houden als blijvend grasland. Tegelijkertijd mogen bestaande percelen blijvend grasland op het bedrijf niet omgezet worden naar bouwland waardoor er een netto-toename van de oppervlakte blijvend grasland op het bedrijf plaatsvindt. De landbouwer gaat daarvoor een verbintenis aan met een looptijd van 5 jaar op percelen die alleen de 4 voorgaande campagnes werden aangegeven als grasland.

Teelt van milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige gewassen

De landbouw heeft de voortdurende opdracht zich verder aan te passen naar een integraal duurzaam landbouwproductiesysteem en duurzame productiemethoden. Verschillende milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige gewassen, zogenaamde 'ecoteelten', kunnen hiertoe bijdragen. Ecoteelten dragen onder meer bij aan een betere bodemkwaliteit, klimaatmitigatie, klimaatadaptatie (bv. droogteresistentie, wateroverlast), biodiversiteit, het verminderen van de eiwitafhankelijkheid, de bio-economie en circulaire landbouw. Het potentieel van deze gewassen is echter nog onderbenut. Er wordt een dynamische lijst opgemaakt van potentiële gewassen die een positieve impact hebben op milieu, klimaat of biodiversiteit.

Aanpassingen in voedermanagement op bedrijfsniveau bij rundvee om emissies broeikasgassen te verminderen

Deze interventie wil rundveehouders stimuleren om voedermaatregelen uit te voeren zodat de enterische methaanemissies van rundvee verminderen.

Omschakeling biologische landbouw

Deze interventie wil landbouwers stimuleren om hun bedrijf of een gedeelte van hun bedrijf om te schakelen naar de biologische landbouwproductiemethode.

Meerjarige bloemenstrook in de fruitteelt

Het doel van deze interventie is het aanleggen van meerjarige bloemenstroken te stimuleren en zo een gepast ecologisch klimaat te creëren in de fruitboomgaard. Hierdoor zijn minder behandelingen met gewasbeschermingsmiddelen noodzakelijk.

Behoud van lokale schapen-, geiten- en varkensrassen

De genetische diversiteit op het landbouwbedrijf moet bewaard en beschermd worden, door het inzetten van zoveel mogelijk dierenrassen. De genetische diversiteit binnen soorten is belangrijk voor o.a. de biodiversiteit, het verkrijgen van aangepaste rassen met gewenste eigenschappen, het verkrijgen van aangepaste rassen voor gebieden met bepaalde beheereisen, de voedselzekerheid (nl. de aanpassingsmogelijkheden aan veranderende klimaatomstandigheden), de robuustheid van rassen (o.a. in biologische landbouw)... Deze interventie zet specifiek in op het behoud van lokale schapen-, geiten- en varkensrassen.

Onderhoud boslandbouwsystemen

Boslandbouw is een duurzaam productiesysteem dat landbouwgewassen of veehouderij doelbewust combineert met houtige gewassen op eenzelfde perceel. In PDPO II en PDPO III werd reeds ondersteuning gegeven voor de aanleg van agroforestry. Deze aanleg wordt verder aangemoedigd via financiële ondersteuning vanuit de interventie 'Niet-productieve investeringen voor milieu- en klimaatdoelen'. Een goed onderhoud en behoud van de aangelegde en bestaande boslandbouwsystemen is van belang om beide teeltsystemen, zowel de landbouwteelt als de boomteelt, elkaar te laten versterken op lange termijn en om hun milieu- en klimaatbijdragen niet verloren te laten gaan. Een correct en tijdig onderhoud van de boomcomponent is essentieel om de ecosysteemdiensten en andere voordelen die het boslandbouwsysteem biedt te optimaliseren. Deze interventie zet in op de ondersteuning van dit onderhoud.

Beheerovereenkomsten voor het bufferen van kwetsbare natuur of natuurlijke elementen of het creëren van ecologische verbindingen

De interventie betreft het bufferen van kwetsbare natuur en natuurlijke elementen en het creëren van ecologische verbindingen langs

groene en blauwe landschapselementen. Bovendien draagt de interventie bij aan het versterken van de (functionele) biodiversiteit door o.a. bestuivers en andere functioneel nuttige insecten van voedsel te voorzien. Tegelijk leveren ze verschillende ecosysteemdiensten (regulerende, culturele en ondersteunende diensten). Verder leiden ze vaak tot een grotere waardering van de omgeving/het landschap/de landbouwers door bewoners en recreanten. Een geïntegreerde benadering waarbij meerdere uitdagingen (landschap, water, bodem, klimaat, soorten) samensporen is mogelijk (multifunctioneel).

Beheerovereenkomsten voor het onderhoud van houtige kleine landschapselementen

De interventie beoogt het herstel en het behoud van de ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarde van de resterende kleine houtige landschapselementen (hagen, heggen, struwelen, kaphagen, houtkanten, houtwallen, houtsingels, knotbomen, taluds en holle wegen met houtige vegetatie). De interventie voorziet meer variatie in het beheer van houtige kleine landschapselementen om zowel beter in te kunnen spelen op de noden op het terrein, als om de opnamegraad van bepaalde beheervormen bij de doelgroep te verhogen. Daartoe wordt een onderscheid gemaakt tussen intensieve (jaarlijkse) snoei, het (al dan niet gefaseerd) cyclisch afzetten en/of terugsnoeien en knotbeheer. De impact en de effectiviteit van de interventie wordt verder versterkt door een gebiedsgerichte inzet in combinatie met de interventie 'beheerovereenkomsten bufferen en verbinden' en "beheerovereenkomsten soortenbescherming".

Beheerovereenkomsten ter bescherming van fauna en flora gebonden aan landbouwactiviteiten

De primaire doelstelling van deze interventie is de instandhouding van fauna en flora gebonden aan landbouwgebied en het in stand houden en ontwikkelen van hun leefgebied. De interventie zet in op het aanpakken van de nood tot zorg voor natuur/biodiversiteit. Meer specifiek zet deze interventie in op en vergoedt deze de multifunctionaliteit van de landbouw voor de biodiversiteit. De interventie zet ook in op het stopzetten van de achteruitgang en verbeteren van de toestand van de Europees en Vlaams te beschermen habitats en soorten en op het in stand houden van blijvend en waardevol grasland. De interventie verhoogt bovendien de overlevingskansen van (wilde) bestuivers.

Gezien de beperking op landbouwactiviteit en het verbod op bestrijdingsmiddelengebruik is er tevens een indirect effect op water- en bodemkwaliteit.

Een aantal acties onder deze interventie betreffen het ontwikkelen en in stand houden van (soortenrijke) graslanden en hebben daardoor ook indirect een effect op de specifieke doelstelling m.b.t. klimaat.

LANDELIJK WONEN

VERKOOP AGRARISCH VASTGOED

- > De gespecialiseerde makelaar mbt hoeves en gronden in buitengebied.
- > Deskundige begeleiding bij verkoop van uw hoeve of aankoop van uw droomlocatie.

Op zoek of te koop, contacteer ons: **DANNY DE PAUW** 0475 55 58 34
JO MULLIE 0477 52 57 82

A | G | R | O
V A S T G O E D bvba

www.agrovastgoed.be

Fiscaliteit

Duo- en vriendenlegaat, wat is er veranderd?

Auteur: Bernard Boes, Ere-notaris

Erven of schenkingen krijgen kan een dure zaak worden voor de begunstigde. Zeker als de begunstigde geen directe bloedverwant is, maar bv. een goede vriend. De Vlaamse regering heeft in het licht van vele actuele situaties enkele aanpassingen in de fiscale wetgeving gemaakt, die schenken of erven voor vzw's fiscaal voordeliger maken evenals beperkte legaten aan vrienden aan familietarief belast.

Het duolegaat was een fiscale techniek om hoofdzakelijk niet-verwanten fiscaal voordeliger testamentair te bevoordeligen.

De vroegere situatie

Successierechten in rechte lijn variëren in Vlaanderen volgens een schaal van 3 % tot 27 %. Successierechten aan vreemden variëren in Vlaanderen volgens een schaal van 25 % (20 % tussen broers en zussen) tot 55 % (vroeger 65 %).

Successiebelasting in rechte lijn en tussen partners:

Schijf (€)	%
0,01 t.e.m. 50.000	3
50.000,01 t.e.m. 250.000	9
vanaf 250.000,01	27

Vzw's genoten in Vlaanderen voor schenkingen of legaten een tarief van slechts 8,5 %. Vzw's maakten zo gebruik van de techniek van het duolegaat. Dit bestond erin een meestal aanzienlijk legaat aan een vzw over te maken, waarbij de vzw een bepaald bedrag of deel van dat legaat aan een begunstigd persoon, die niet van het tarief "rechte lijn" kan genieten, moet doorgeven. De vzw moest dan opdraaien voor alle successierechten en behield er zelf een stuiver aan over.

Vele vzw's hengelden actief naar dergelijke legaten. De techniek werd veelvuldig gebruikt door alleenstaanden, die tijdens hun leven geen schenkingen aan familie of vrienden wilden doen.

Successiebelasting tussen broers en zussen: per hoofd belast

Successiebelasting tussen anderen: belast op de massa

Voor 1/9/2019		Tot 1/07/2021		Vanaf 1/07/2021	
Schijf (€)	%	Schijf (€)	%	Schijf (€)	%
0,01 t.e.m. 75.000	30	0,01 t.e.m. 35.000	25	0,01 t.e.m. 35.000*	25
75.000,01 t.e.m. 125.000	55	35.000,01 t.e.m. 75.000	30	35.000,01 t.e.m. 75.000	30
vanaf 125.000,01	65	vanaf 75.000,01	55	vanaf 75.000,01	55

*Mogelijkheid tot vriendenlegaat aan 3%, op aanvraag tot max. €15.000

Wat is er veranderd?

Om budgettaire redenen schafte de Vlaamse regering deze techniek af en kende in compensatie een nul-tarief toe voor schenkingen of legaten aan vzw's (i.p.v. 8,5 %) en de facto 3 % tarief toe voor beperkte legaten (tot € 15.000) aan derden. Feitelijk een doekje tegen het bloeden!

Deze wijzigingen zijn definitief toepasbaar sedert 1 juli 2021.

Aanpassing van de fiscale wetgeving

Aan het Burgerlijk Wetboek is niets gewijzigd. Men kan dus nog steeds legateren aan wie men wil, onder voorbehoud van de rechten van de reservataire nakomelingen, en aan die legataris een last opleggen. Enkel de Vlaamse fiscale taxatie is gewijzigd.

Volgens de nieuwe fiscale regelgeving wordt de vzw-legataris op dit legaat onder last zo zwaar belast dat ze er een financiële kater aan overhoudt. Het te betalen bedrag aan erfbelasting bedraagt heel dikwijls meer dan het legaat zelf! Heel dikwijls zal het eindresultaat, na betaling van alle erfbelastingen en uitbetaling van de opgelegde last, negatief uitvallen. Alle vzw's zullen de duolegaten voortaan dus weigeren. Afhankelijk van de opmaak van het testament zal de nalatenschap dus meestal aan de wettelijke erfgenamen toekomen aan een taxatie van 55 % op de hoogste schijf.

Als compensatie naar de sector van de filantropie toe, schafte de Vlaamse regering alle schenk- en erfbelasting voor giften of legaten aan vzw's, vzw's, OCMW's en andere diverse overheidsdiensten af.

Werden uitgesloten van dit voordeeltarief: de private stichtingen en beroepsverenigingen, waar het tarief op 8,50 % behouden blijft.

De Vlaamse regering voorzag eveneens in een kleine compensatie voor legaten aan derden "vrienden". Een vermindering tot 3% wordt toegestaan voor een bedrag van maximaal en globaal € 15.000 voor legaten aan derden in een testament op ondubbelzinnige wijze aangeduid.

Vriendenlegaat: voorwaarden en toepassingsmodaliteiten

Voor maximaal en globaal € 15.000 kan een persoon testamentair bepaalde "vrienden", aanwijzen, die niet genieten van het tarief "rechte lijn". Deze zullen in de aangifte van nalatenschap een vermindering op de erfbelasting kunnen aanvragen, waarbij uiteindelijk slechts 3 % zal aangerekend worden.

De vermindering wordt toegekend onder volgende voorwaarden:

- Het moet over één of verschillende natuurlijke personen gaan.
- Deze personen genieten in deze nalatenschap niet van het tarief "rechte lijn".
- Deze personen zijn aangesteld in een testament.
- In het testament werden zij op ondubbelzinnige wijze aangewezen om de vermindering van de erfbelasting te vragen.
- Het globaal bedrag aan dergelijke legaten mag maximaal € 15.000 bedragen.

Deze nieuwe testamentaire mogelijkheid om bepaalde personen een klein aandenken na te laten zonder erop 20 of 25 % erfbelasting te betalen, is mooi meegenomen, maar betekent niet veel binnen het kader van de successieplanning van een alleenstaand persoon.

Fiscale afschaffing duolegaat: enkele bedenkingen

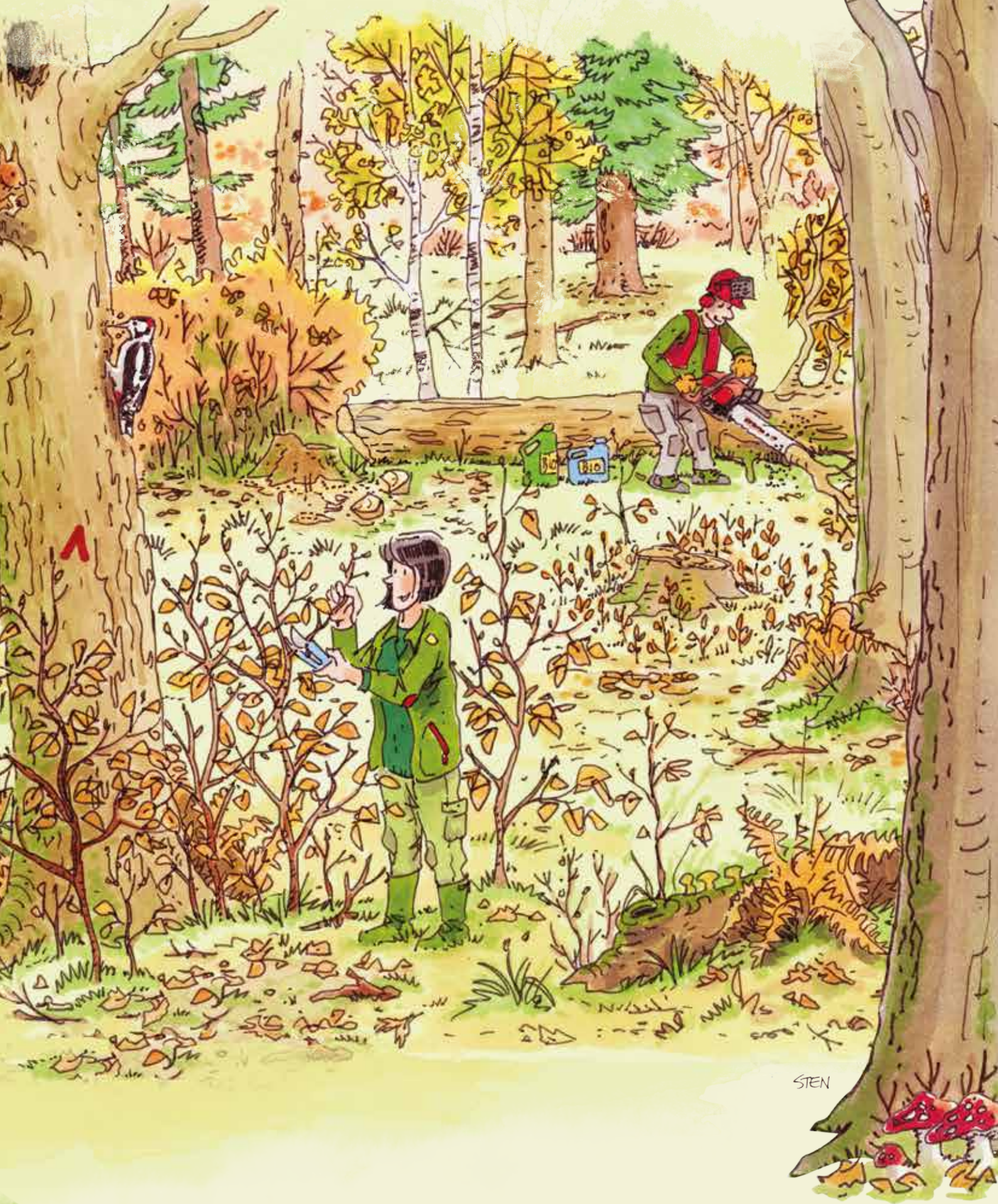
Wie in het verleden testamentair een duolegaat opgesteld heeft, **MOET** zeker zo snel mogelijk zijn testament herzien en met zijn raadsman herevalueren.

Zonder herroeping blijft het vroegere testament bestaan en is het vatbaar voor uitvoering. Een voorzichtige vzw zal dit duo-legaat zeker weigeren. Afhankelijk van de opstelling van het testament, zal de nalatenschap dan waarschijnlijk toekomen aan de wettelijke erfgenamen die de overledene misschien juist wilde uitsluiten. De opgelegde last moet door die erfgenamen niet uitbetaald worden volgens een overwegende rechtspraak.

In de mate dat men aan filantropie wil doen, geeft de Vlaamse decreetgever de mogelijkheid bedragen onbeperkt aan nul-tarief bij leven of bij testament aan het goede doel over te maken. Alleenstaanden die hun patrimonium na hun overlijden aan familie of vrienden tegen een aanvaardbaar tarief willen overmaken, moeten hun raadsman raadplegen. Vlaanderen heft maximaal 55 % erfbelasting. Bij roerende schenking aan diezelfde personen, eventueel met voorbehoud van vruchtgebruik, kan de overdracht in Vlaanderen aan 7 % gebeuren. Een schenking is echter onherroepelijk tenzij de begiftigde bepaalde voorwaarden uit de schenking niet naleeft. Maar dat is een ander verhaal...

VAN DE PUT & CO
BANQUIERS PRIVÉS | PRIVAATBANKIERS

Hier wordt aan privaat natuur- en bosbeheer gedaan

In dit gebied voert de eigenaar een langetermijnvisie voor natuur- en bosbeheer uit. Dit alles kadert in een duurzaam en evenwichtig beheer waarbij rekening gehouden wordt met verschillende doelstellingen zoals biodiversiteit, CO₂- en fijnstofcaptatie, landschap, houtproductie, cultuurhistorie, recreatie, zuiver water...

Privaat natuurbeheer onderscheidt zich van

het natuurbeheer in zijn algemeenheid door naast de ecologische functie ook aandacht te besteden aan de economische rentabiliteit en de maatschappelijke aspecten van het gebied.

Om het natuurbehoud te waarborgen, moet je hond steeds aan de leiband gehouden worden, moet je wandelen op de aangeduide paden en laat je nooit afval achter.

Meer info? Scan deze QR-code met je gsm en ontdek meer op onze website www.landelijk.vlaanderen

Landelijk Vlaanderen

Publi-artikel

Herstel van veengebied met economische waarde

Auteurs: Anne-Sophie Mulier, Pauline Pirlot, Anna de Boeck (European Landowners' Organization) & Maarten De Boever (Instituut voor Landbouw en Visserijonderzoek)

Afschering: Unsplash.com - Anne Smit

In de 19de eeuw werd het gebruik van veen populair als brandstof met een aanzienlijke vermindering van gezond veengebied in Europa tot gevolg. Ook het draineren van deze veengronden voor energieproductie of landbouwactiviteit draagt sterk bij aan de achteruitgang van deze. Vandaag zet de klimaatdiscussie veen opnieuw in de belangstelling als het meest ruimte-effectieve koolstofreservoir bekend op aarde. Het Europese project Carbon Connects wil boeren en landeigenaars begeleiden bij het herstel van hun veengebied aan de hand van praktische oplossingen, innovatieve businessmodellen en de uitwerking van effectieve compensatiemechanismen.

Gezonde veengrond is het hele jaar door waterverzadigd. Wanneer organisch materiaal op deze bodem afsterft, belemmert de hoge watertafel de afbraak ervan, en wordt er turf gevormd. De koolstof uit dit organisch materiaal wordt volledig mee opgeslagen in de bodem waardoor de veenlaag fungeert als een belangrijk koolstofreservoir.

4 miljoen km² of 3 % van het wereldareaal bestaat uit veen, met een koolstofopslag van maar liefst 500 Gt¹. Ter vergelijking, hoewel bos op wereldschaal 10 keer meer oppervlakte inneemt dan veen, slaat dit slechts half zoveel koolstof op. Naar schatting zit 1/2de tot zelfs 3/4de van de koolstof in Vlaamse valleibodems opgeslagen in (ondergrondse) veenpakketten². Bovendien vormen levende veengebieden belangrijke zelfregulerende landschappen voor waterzuivering en waterbeheer als natuurlijke buffer tegen overstroming en droogte. Veengebieden zijn een voedingsbodem voor unieke fauna en flora en vormen een habitat voor zeldzame vogels, insecten en planten.

Ondanks de grote ecologische waarde van veengebied, is dit vandaag het meest aangetaste ecosysteem van Europa. Naast de historische ontginning, wordt veengebied vaak gedraineerd om het land te gebruiken voor energieproductie of landbouwactiviteit. Wanneer een veengebied wordt drooggelegd, oxideert het gedraineerde veen en komen de enorme koolstofreserves, die al eeuwenlang opgeslagen zaten in de bodem, vrij in de atmosfeer. De belangrijke netto koolstofput verandert dan in een immense koolstofbron.

Nagenoeg 15 % van de veengrond wereldwijd werd volledig gedraineerd met jaarlijkse broeikasgas(BKG)-emissies van ruwweg 1,6 Gt CO₂eq/jaar tot gevolg. De CO₂-emissie van deze drooggelegde en verbrande veengebieden komt overeen met 10 % van alle jaarlijkse emissies van fossiele brandstoffen, of tweemaal de directe uitstoot van luchtvaart³. Meer dan 5 % van alle BKG-emissies in de EU, is afkomstig van gedegradeerde veengebieden. In sommige EU-landen zijn gedraineerde veengebieden zelfs verantwoordelijk voor meer dan 25 % van de totale emissies van landbouw en agrarisch landgebruik⁴. Gezien de immense impact van aangetast veengebied is er alle belang een goed herstel en onderhoud van deze gebieden te bewerkstelligen.

Het goede nieuws: volgens het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) zou zowat 70 % (of 37.000 ha) van wat de voorbije halve eeuw verdwenen is te herstellen zijn⁵. Zo een herstel gaat meestal samen met een verhoging van het grondwaterpeil, het gebied wordt opnieuw vernat. Om dit op lange termijn duurzaam te maken zal een omschakeling nodig zijn van op drainage

gebaseerde landbouw naar natte landbouw (paludicultuur), of een ecologisch herstel van niet-productief veengebied.

Paludicultuur

Het oogsten van natte gewassen voor voedsel, veevoer, vezels en brandstof. Door het land niet te draineren voor traditionele landbouwpraktijken zorgt dit voor vitale ecosysteemdiensten en wordt een enorme uitstoot van broeikasgasen vermeden.

De omschakeling van traditionele landbouwpraktijken op drooggelegde veengronden naar paludicultuur zou een bijdrage leveren aan emissiereductie en kan bovendien nieuwe economische opportuniteiten creëren. In het kader van het Interreg-project Carbon Connects (CConnects) werden scenario's onderzocht om gedraineerde veengebieden te herstellen en tegelijk een toegevoegde economische waarde te creëren. Zo werd de introductie van alternatieve 'paludicultuur gewassen' (bv. lisdodde, riet, veenmos) onderzocht voor bouw- en isolatiemateriaal of voeder, maar ook aan natte omstandigheden aangepast veeteelt voor zuivel en vlees, en teelt van veenmos als alternatief voor fossiel veensubstraat bij tuinbouw en compostering. Het CConnects-project werd opgezet door partners uit België, Frankrijk, Duitsland, Ierland, Nederland en het Verenigd Koninkrijk en werkte met 11 proefsites verspreid over Noordwest-Europa om de implementatie van deze modellen te testen in samenwerking met boeren en landeigenaars.

¹ Peatlands In The Eu Common Agriculture Policy (Cap) After 2020, 2021, <https://www.eurosite.org/wp-content/uploads/CAP-Policy-Brief-Peatlands-in-the-new-European-Union-Version-4.8.pdf>

² Onderzoek door Prof. Verstraeten Gert - De Standaard, 02/03/2021, Tom Ysebaert https://www.standaard.be/cnt/dmf20210301_98187692

³ Towards A Carbon Credit & Blue Credit Scheme For Peatlands, 2021, https://www.nweurope.eu/media/16178/carbon-credit-and-blue-credit_whitepaper.pdf

⁴ Peatlands In The Eu Common Agriculture Policy (Cap) After 2020, 2021, <https://www.eurosite.org/wp-content/uploads/CAP-Policy-Brief-Peatlands-in-the-new-European-Union-Version-4.8.pdf>

⁵ Vilt, 2021, Veen: fragiele kampioen koolstof vasthouden, <https://vilt.be/nl/pdf/generate?model=App%5CModels%5CNewsItem&slug=veen-fragiele-kampioen-koolstof-vasthouden#:~:text=Onderzoekers%20van%20de%20KU%20Leuven,togen%20droogte%20C3%A9n%20tegen%20overstromingen.>

Een volledig herstel van veengebied is echter kostbaar en varieert gemiddeld van € 1.500 tot € 3.500 per ha. Een effectief bedrijfsmodel voor duurzaam gebruik van veengrond is daarom van kapitaal belang. CConnects draagt ook bij aan de ontwikkeling van financiële modellen om boeren te ondersteunen in hun transitieproces naar natte teelten. Een voorbeeld hiervan is de vrijwillige markt voor 'credits' (in tegenstelling tot credits die op subsidies zijn gebaseerd). Koolstofkredieten worden gekocht om koolstofemissies te compenseren, en verkocht ter compensatie van duurzame investeringen. CConnects werkte mee aan de ontwikkeling van twee nieuwe credits, die mogelijks onder de koolstofcredits-paraplu zullen worden opgenomen. Enerzijds de 'Eco credits', om ecosysteemdiensten te compenseren zoals de bescherming tegen erosie en bescherming van de biodiversiteit, en anderzijds de 'Blue credits', aangekocht ter

compensatie voor water gerelateerde diensten zoals waterzuivering, waterretentie en vermindering van het overstromingsrisico. Op vlak van effectieve regelgeving in Vlaanderen en Europa is er echter nog werk. Wanneer een landbouwgrond te nat is, kan men op dit moment nog ontzegt worden van een landbouwsubsidie. Er zal een erkenning moeten komen voor paludicultuurgewassen op landbouwgrond.

Kortom, er is snelle actie nodig om duurzamer om te springen met 's werelds grootste voorraad aan organische koolstof op het land. Gedraineerde veengrond herstellen en inschakelen voor waardevolle natuur of natte landbouw (paludicultuur) zal de productieve functie van de grond, alsook het behoud van dit immense koolstofreservoir, mee waarborgen.

Zelf aan de slag

In samenwerking met 4 andere Europese projecten werkte CConnects een online toolbox uit. De toolbox is bedoeld voor landeigenaars, boeren en deskundigen die hun veengebieden op een klimaatvriendelijke manier willen gebruiken en onderhouden. De toolbox richt zich grotendeels op nieuwe bedrijfs- en financieringsmodellen die hen in staat stelt over te stappen naar een milieuvriendelijker maar nog steeds lucratief landgebruik.

CConnects ontwikkelde ook een 'Site Emission Tool (SET)' die boeren en landeigenaars de mogelijkheid geeft om zelf de koolstofbalans van hun veengebied voor en na de vernatting te berekenen en te monitoren. De SET-tool is gratis beschikbaar op de CConnects-website.

Waarom gedraineerd veenland opnieuw vernatten?

- Klimaatverandering tegengaan.
- Vermindering van piekstromen en overstromingen.
- Verhoging van de beschikbaarheid van grondwater en natuurlijke drinkwaterregulatie.
- Unieke biodiversiteit bevorderen: vogels, planten, ongewervelden en micro-organismen.
- Uniek gebied voor recreatie.
- Economisch gelijkwaardige productie mogelijk: Biomassaproductie voor veevoeder, biogebaseerde isolatie en bouwmaterialen, papier, bioplastics, energie-productie en teeltsubstraten.

Pilootproject Kwetshage

In België zijn er 2 pilootgebieden: De Blankaart en Kwetshage (West-Vlaanderen). Hier onderzoekt ILVO wat de impact is van verhoogde grondwatertafels op koolstofvoorraden in de bodem. Samen met betrokken landbouwers en stakeholders wordt bekeken in welke mate vegetatie uit deze gebieden (riet, gras, wilg) kan ingezet worden op het landbouwbedrijf of hoe deze biomassa vermarkt kan worden. Voorbeelden zijn gebruik als stalstrooisel of gebruik van biomassa in boerderijcompostering om het koolstofgehalte van nabijgelegen akkers te verhogen.

Project info

Het Project CarbonConnects werd opgezet in the Noord-West Europa Intereg Programma, 2018-2023
EU Funding : 3.2 M

Meer informatie : [CCONNECTS - Carbon Connects](https://www.cconnects.eu) | [Interreg NWE](https://www.interreg-nw.eu) ([nweurope.eu](https://www.nweurope.eu))

Plant je naaldbomen aan naast een waterloop, dan moet je wettelijk 6 m afstand bewaren.

Krijg je een brief met vraag tot onteigening? Weet dat zelfrealisatie in vele gevallen ook een mogelijkheid is.

Landgoed in de kijker

Landschappen Sint-Laureins

Verantwoordelijke particulieren op de bres voor het Sentse Krekengebied, Meetjesland en de Zwinstreek

Interview door: Alec van Havre

Al meer dan 22 jaar bestaat de VZW Landschappen Sint-Laureins uit particulieren die de zorg voor eigen landschap hoog in het vaandel dragen en hiertoe de daad bij het woord voegen. De motivatie is gegroeid uit de landelijke verwevenheid en schoonheid van hun streek, het Krekengebied van Sint-Laureins. Als een open platform gericht tot alle landelijke en maatschappelijke actoren, en dat vooral inzet op de particuliere dynamiek en zin voor verantwoordelijkheid van haar leden, neemt deze vereniging een voorbeeldfunctie op zich. En wel om vanuit de basis het landschap te dragen naar een duurzame toekomst toe. Over de verschillende aspecten van deze gedreven lokale werking gaan we graag in gesprek met Erik Wille, Marc Govaert en Piet Quataert, bestuurders en werkend lid van de vereniging, wiens visies duidelijk de uitdagingen van een levend landschap in dit deel van het Meetjesland en de Zwinstreek willen aangaan.

AvH: De passie voor het Sentse (Sint-Laureins) landschap stond aan de wieg van jullie vereniging. Het valt op, wanneer men van de N49 (Express-weg Knokke - Antwerpen) via Kaprijke dit deel van het Meetjesland intrekt, hoe mooi de wijde uitzichten van het polderlandschap zijn. Het noemt ook het Krekengebied. Waarom deze naam? Kan u dit landschap in het Meetjesland even schetsen?

MG: het gaat werkelijk om de geschiedenis van dit landschap. De invloed van de zee is in dit gebied, dat op de kaart boven Eeklo als een inham in Zeeuws-Vlaanderen verschijnt, nog zeer tastbaar.

De talrijke kreken aan weerszijden van de grens, die meestal gevuld zijn met brak water zijn hiervan de restanten. De gronden werden over de eeuwen ingepolderd, vandaar ook het mooie dijkeland-

De Boerekreek

Geografisch zijn we slechts een vijftiental kilometer van de Noordzee verwijderd en vanaf de 12de eeuw drong de zee hier regelmatig binnen met telkens nieuwe lagen marien en vruchtbare klei die afgezet werden en met geulen uitgeschuurd in het landschap.

schap. In de middeleeuwen hebben eerst de kloosterorden van de Sint-Baafs- en de Sint-Pietersabdij in Gent hiervoor gezorgd en vanaf de 15de eeuw ook vele welgestelde patriciërs uit Gent en Brugge die in deze activiteit een goede investering zochten. Vandaag de dag kan men nog steeds genieten van dit mooie geheel dankzij de vele inspanningen van de plaatselijke bewoners en hun voorouders. Deze prachtige krekken en de kleigrond zorgen voor een bijzonder rijk gebied voor landbouw en natuur. Grotere waterpartijen als de Boerekreek, de Bentillekreek en de Blokkreek tekenen het landschap. De Boerekreek is de grootste en langste kreek onder de Westerschelde (38 ha, 6 km). Ook het Leopoldkanaal, waarlangs één van de meest rustige en mooiste fietsroutes van Vlaanderen loopt, doorkruist de polders van Sint-Laureins van oost naar west. De dorpen Watervliet, Waterland-Oudeman, Bentille, Sint-Jan-in-Eremo en Sint-Margriete vormen het Krekengebied. Met de omgeving van het dorp Sint-Laureins zelf, meer naar het westen en het zuiden, gaat het landschap over in het Meetjesland in Zandig Vlaanderen, gekenmerkt door langwerpige en eerder smalle repelpercelen, de zogenaamde "meetjes", die op rechte landbouwwegen uitgeven.

AvH: Hoe is uw vereniging eigenlijk tot stand gekomen en wat was de drijfveer?

EW: Ere wie ere toekomt, reeds in 1998 had Manuel Deudon de le Vielleuze uit Sint-Jan-in-Eremo een werkgroep opgericht die een lans wilde breken voor het landschap van Sint-Laureins. Hij werd ook onze eerste voorzitter, tot aan zijn overlijden in 2017. De vaststelling was dat er dringend initiatief moest worden genomen, want in de verschillende deelgemeenten ging het landschap er sterk op achteruit. Er werden steeds meer bomen en struiken gekapt, aardewegen werden gebetonneerd, silo's in de omgeving vertoonden steeds fellere kleuren, rijwegen werden verbreed ten koste van waardevolle bermen, ... Al die afzonderlijke aantastingen, groot en klein, bewust of onbewust, legaal of soms illegaal, vormden samen een verontrustende evolutie die het landschap op termijn ingrijpend kon veranderen. Tot dan werd er in de streek weinig aan gedaan. Er moest verantwoordelijkheid worden genomen en uit dit idee is onze vereniging gegroeid.

MG: Het landschap van Sint-Laureins was (zoals nu nog) in grote mate in privé-bezit, zowel van gewone grondeigenaars als van landbouwers. Het kwam erop aan om de landschappelijke waarde van al die eigendommen te vrijwaren. Net als die van de overheid trouwens, waar ook soms raar met het landschap werd omgesprongen. Er werd dus ingezet op een positieve inbreng van al deze actoren en daarvoor was eerst bewust-

wording nodig. Alsook goede communicatie en vertrouwen, om een landelijk netwerk voor het landschap te vormen.

 "Activisme tegen" was niet de geest van het initiatief, wel "oplettten voor" en een dankbare interactie met mensen of organen die hun verantwoordelijkheid wilden nemen.

De bevolking sensibiliseren, nieuwe ideeën uitwerken en constructieve voorstellen formuleren, was de bedoeling. Daarna in dialoog treden en zorgen voor toegevoegde waarde voor het landschap. Het had iets van een denktank aan de start. Sommige mensen hechtten belang aan het landschap, anderen totaal niet, maar niemand was er tegen. De deur stond dus steeds op een kier. Dat was de positieve invalshoek van onze vereniging, van bij de start. Dat we na 22 jaar op goede voet staan met alle landelijke actoren en overheden in de streek, spreekt voor onze aanpak.

PQ: In 1999 werd de vereniging gesticht. Het bewaren, de zorg en de ontwikkeling van het landschap, alle vormen van monumenten en de natuur en het milieu stonden voorop als maatschappelijk doel, net als het organiseren en stimuleren van bijeenkomsten en initiatieven.

Bloemenranden

Dit allemaal om als katalysator een kentering te brengen aan de verschralling en om met veel aandacht te leren omgaan met onze landelijke omgeving. Het was een lokaal initiatief, maar toen al met een bovenlokale visie.

Lokaal, want met het doel vanuit de basis een maximale impact te hebben op het terrein. Bovenlokaal, omdat zeker het landschap en de monumenten een bredere omgeving dan Sint-Laureins alleen betroffen. Voor de natuur en het milieu bleef Sint-Laureins wel het actiegebied. De vereniging is gestart met 10 stichtende leden, in 2000 waren het er reeds meer dan 40, in 2002 76 en vandaag zijn het er meer dan 130 geworden. Geen enorme aantallen, maar van groot belang is dat het een goed geworteld netwerk uitmaakt, dat zijn stem-pel kan drukken.

De Roste Muis

AvH: Met welke activiteiten is de landschapswerking van start gegaan en hoe is dit geëvolueerd?

EW: Het is eigenlijk klein begonnen, met het redden tegen velling van de oudste treurwilg uit de streek (bij de Boerekreek), en nadien van heel wat andere historische bomen op het openbaar domein. Dat de bomenlaan langs de Vlamingsstraat er nu nog staat, was ook een mooi succes. Ook aantastingen van de natuur door verhardingen op en rond de dijken kwamen in die tijd gemakkelijk voor. We wilden meer dan technische oplossingen.

Het perspectief bij nieuwe ingrepen moest de landschappelijke waarde worden, en hiervoor waren we de stem.

Bijvoorbeeld met de redding van de laatste overgebleven kasseiweg midden in het landschap, de Casteleynstraat, van uitbraak en

betonnering. De techniek van de wegverharding met kasseien was een toonbeeld van de oude landelijke wegenbouw. Door onze actie werd deze kasseiweg in 2005 beschermd en is nu een gegeerde fietsroute. Maar meer volk trekt ook nieuwe problemen aan: zo proberen we een wildgroei van plakaten en over-bewegwijzering in de streek tegen te gaan.

Soms hebben we onze rug moeten zetten onder bezwarenacties tegen grootschalige of bijzonder slecht gelegen landbouwprojecten of slecht bedachte inrichtingen langs de wegen of op de dijken. Maar ons DNA gaat

Kasseiweg Casteleynstraat

vooral uit naar positieve initiatieven, zoals onze 'Groe met je boom mee' actie. Elk jaar krijgen de leerlingen van het derde leerjaar (ongeveer een 70-tal) een streekeigen fruitboom aangeboden door onze vereniging. Dit gebeurt in de vijf scholen van Sint-Laureins. Op deze manier helpen we mee aan een groener, gezonder imago van onze regio. Zo verschijnen er vandaag reeds 20 jaar oude fruitbomen in ons landschap die

Boomplanting door kinderen

onze vereniging in relatie brengen met de bevolking. Dit jaar zal deze bedeling met de nodige educatieve uitleg (momenteel op de speelplaats eerder dan in de klas) doorgaan op 25 februari.

We zijn vroeg begonnen met kwalitatieve lezingen en informatieavonden. Uitstekers waren de lezing over de "Staats Spaanse linies" door auteur J.B. Kuipers in 2018, de lezing "Landschapsbouw, 1650-1950: Driehonderd Jaar Symbiose tussen Landbouw, Mens en Landschap" met Gerard Smallegange, voorzitter van de Boerderijstichting Zeeland in 2005, en de voordracht "Trotse Polders, stille landschappen", een historische en geografische benadering door Professor Antoon Verhoeve (UGent) in 2001. Om de actoren van het landschap aan het publiek voor te stellen organiseren we ook

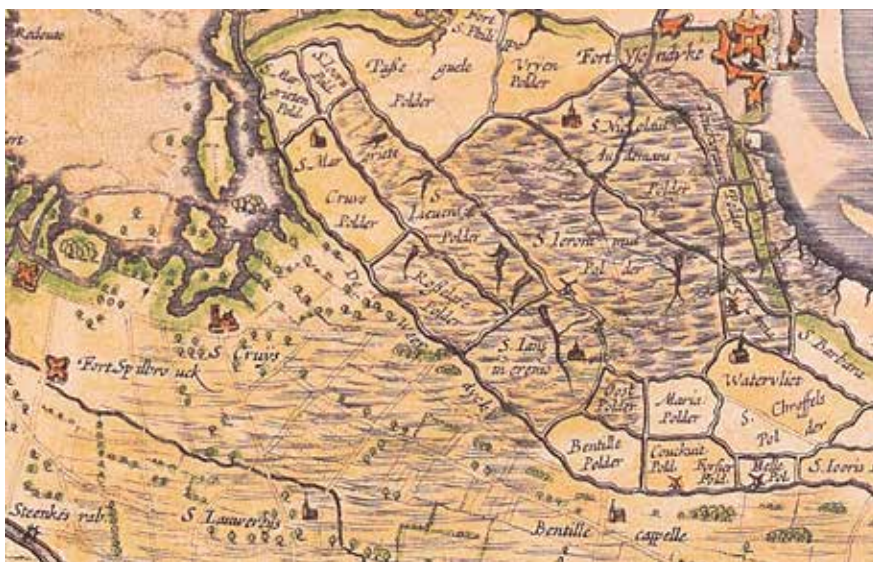
wandel-, fiets- of huifkartochten. Met de huifkar de werking en het waterbeheer door de Generale Vrije Polders ontdekken kon destijds op heel wat succes rekenen!

Voor natuur- en landschapszorg steken onze leden de handen uit de mouwen.

MG: Waar mogelijk stimuleren we de herintroductie van veldbloemen langs de wegen, op de bermen en de dijken. We waren de eerste in de streek om beheers-overeenkomsten met de VLM aan te gaan. Intussen maken mooie oppervlaktes deel uit van gemengde grasstroken, bloemenranden en voedselgewassen voor faunabeheer op akkerland. Imkers zijn bij ons actief. Waar de bijen gedijen, is vruchtbaarheid aan de betrand. Al deze randen zijn bovendien uitstekend foerageergebied voor allerlei vogels en voor het wild. De weidelijke jagers onder onze leden zijn intussen voluit bezig met biotoopverbeteringsprojecten van Hubertusvereniging Vlaanderen en met de vernieuwde telprotocollen voor de patrijs. Natuurrealisaties rond de Boerekreek leverden in 2011 de Baillet Latourprijs voor het Leefmilieu op.

Uittreksel uit "Caerte van Sluys, Cadsant en bijliggende polders", door J. en H. Hondius, ca 1602; zie rechts beneden (donker aangegeven): het Krekengebied

Uittreksel uit "Caerte van Sluys, Cadsant en bijliggende polders", door J. en H. Hondius, ca 1602: detail van het Krekengebied boven Sint-Laureins

In 2016 hadden we het project 'De Roste Muis' om met investeringssubsidies Natuur een oude kreekarm in functie van Europese natuurdoelen te herstellen. Aan het klein zwanenproject van de provincie Oost-Vlaanderen werd meegewerkt. In 2018 verkreeg Landgoed Hoeve Engelendaal de Wildlife Estates Label.

AvH: Hoe moet men jullie vereniging plaatsen binnen de steeds bredere groep van actoren die zich met het landschap bezighouden? Waar ligt de toegevoegde waarde?

De toegevoegde waarde van onze vereniging bewijst zich in het feit dat we de actoren die effectief voor het landschap zorgen verenigen met de mensen die van dit landschap houden en erin wonen.

EW: We vormen een netwerk van en voor het landschap en vullen op ons niveau een leemte in die al te vaak door de sectorale en structurele visies en aanpak in Vlaanderen verwaarloosd wordt. Door onze vereniging wordt het landschap letterlijk en figuurlijk gedragen, want we zijn geïntegreerd in de meeste activiteiten en sectoren die op het terrein actief zijn, zij het nu de landbouw en hun organisaties, landeigenaars en -beheerders, de Generale Vrije Polders, de Wildbeheereenheid, de Milieuraad van de gemeente, het Regionaal Landschap, enz. We zijn dus in staat de synthese te maken van de landschapsrealiteit en zijn noden en ze ook duidelijk te communiceren naar de buitenwereld toe. Op dat vlak zijn we zeer complementair met de Regionale Landschappen, die op bredere regionale schaal actief zijn en een meer sectorale realiteit kennen (zij zijn gesubsidieerde vzw's van overheden en verenigingen die in het

landschap actief zijn), terwijl we ons rechtstreeks richten tot de terreinbeheerders en bewoners, maar ook tot deskundigen, om een gezamenlijk open forum te vormen en van daaruit actie te ondernemen.

AvH: In 2020 hebben jullie de statuten herwerkt. Ik merk op dat het werkingsgebied van de vereniging zich niet meer beperkt tot Sint-Laureins en haar deelgemeenten. Is dit een nieuwe ambitie?

PQ: Onze activiteiten in Sint-Laureins vormen een gemotiveerde bijdrage tot de landschapsontwikkeling van het Meetjesland. Maar het Krekengebied heeft ook de specifieke eigenschap ingebed te zijn in de grensoverschrijdende Zwinregio, een "maritieme" regio met een uniek waardevol agrarisch cultuurlandschappelijk hinterland. Ze is dan ook vorm gegeven in relatie tot de zee en de Zwinde. Om dat te visualiseren is het nuttig de oude "Caerte van Sluys, Cadsant en bijliggende polders" door J. en H. Hondius (ca. 1602) onder de loop te nemen, die boekdelen spreekt.

Vanuit deze verbinding willen we een open forum uitmaken dat kan participeren aan de duurzame ontwikkeling van de Zwinstreek.

Ons doel blijft onveranderd, nl. het valoriseren van het cultuurlandschap. De wijze waarop we het doen wordt ruimer. We laten ons daarbij ook graag inspireren door de Europese Landschapsconventie en de methodiek van het "Mens en Biosfeer Programma" (MBA) van de Unesco. Het oprichten en de deelname aan intervisiegroepen met als thema "natuur – cultuur – water – klimaat - streekontwikkeling", is daarbij een belangrijke opgave. Daarom hebben we als coalitiepartner onze bijdrage geleverd voor de conceptnota van het Landschapspark Zwinstreek. Daarbij hebben we o.a. gewezen op het belang van Brugge als historisch centrum en gesuggereerd om bij de opmaak van de visie en het actieplan reeds de MBA-methodiek te integreren. Dit schept kansen om dan verder in de toekomst een grensoverschrijdende "Mens en Biosfeer" regio uit te bouwen, met delen van Zeeland en het noorden van het Meetjesland.

Zeker als het project gedragen wordt door een brede coalitie van de levende krachten die voor het landschap bepalend zijn. Op dat vlak willen we graag met frisse blik nieuwe horizonten verkennen.

Een gebied dat durft te kiezen voor een partnerschap tussen economie en ecologie wordt op termijn een meer veerkrachtige regio.

EW: In dat bredere kader helpen we graag de jongere generatie om haar landschappelijke referenties niet te verliezen. Haar historisch-culturele identiteit is hier immers

aan verbonden. De oppervlakkigheid van het moderne leven lonkt. Natuurlijke overdracht en interesse voor het platteland blijft een uitdaging, zeker met de verstedelijking die oprukt. Onze vereniging beoogt een historisch-cultureel en landschappelijk kader in stand te houden, dat de lokale gemeenschap eeuwenlang gedragen heeft en waarin heel wat beleefd werd. Dit levend landschap willen we behouden en het blijft een zeer mooie opgave, waarvan we het

resultaat elke dag te lande met blijde ogen kunnen aanschouwen.

AvH: Jullie netwerk voor het landschap, waarin beheerders en eigenaars al decennialang het voortouw nemen, verdient alle lof. Veel succes met de nieuwe projecten!

Hoeve Engelendaal

© Landschap Sint-Laurens vzw

OPROEP: aankoopgebieden voor private eigenaars

Met het oog op het realiseren van 10.000 ha bijkomend bos werd door minister Demir een samenwerking opgezet met organisaties die bos een warm hart toedragen, waaronder Landelijk Vlaanderen en De Bosgroepen. Om te vermijden dat de overheid via het recht van voorkoop gronden bekomt die door private eigenaars zouden kunnen worden bebost, werd afgesproken dat ook private eigenaars aankoopgebieden krijgen.

Private eigenaars die op korte termijn hun bosareaal willen uitbreiden, kunnen een aankoopgebied vastleggen waarbinnen zij gronden willen aankopen voor bebossing. Wanneer de overheid in die gebieden een recht van voorkoop voor een perceel aangeboden krijgt, zal ze afzien van het recht van voorkoop, en het perceel door de private bosc eigenaar laten bebossen. Op deze manier kan de overheid op een kostenefficiënte wijze nieuwe bos in Vlaanderen realiseren.

Jouw persoonlijk aankoopgebied opstellen?

Stuur ons een mailtje: info@landelijk.vlaanderen.

Een van onze specialisten neemt dan contact met jou op.

afbeelding van Marjolijn Brouwer via Bosgroep

Stand van zaken omzetting uitgebreide bosbeheerplannen

Auteur: Margot Leemans

Bron: Tabel 'alle te evalueren beheerplannen 10/01/2022' ter beschikking gesteld door Natuur en Bos van de Vlaamse Overheid

Zoals je wellicht weet, moet tegen eind 2023 de omzetting van de oude beheerplannen naar de nieuwe natuurbeheerplannen afgewerkt zijn. Uit de gegevens van Natuur en Bos blijkt dat er in totaal 852 oude beheerplannen zijn, waarvan 339 uitgebreide bosbeheerplannen en 513 beheerplannen van bos- of natuurreservaten zijn. Voor 60 van de uitgebreide bosbeheerplannen is geen omzetting nodig. Dat komt omdat het beheerplan vóór 28 oktober 2023 vervalt of omdat er intussen beslist is om voor het betrokken terrein een nieuw natuurbeheerplan op te stellen. Van 80 uitgebreide bosbeheerplannen is de start van het omzettingsproces voorlopig voorzien na 28 oktober 2021 en voor 17 uitgebreide bosbeheerplannen is de start van het omzettingsproces voorlopig voorzien begin 2022.

Voor 182 uitgebreide bosbeheerplannen is het omzettingsproces al gestart:

- Bij 53 uitgebreide bosbeheerplannen zit het omzettingsproces in de beginfase: Natuur en Bos verzamelt de gegevens op basis van het oude beheerplan.
- 36 uitgebreide bosbeheerplannen zitten al in de volgende fase: Natuur en Bos controleert de gegevens en stelt een geodatabank op met daarin de juiste kadastrale gegevens en een voorstel voor de natuurstreefbeelden.
- Bij 52 uitgebreide bosbeheerplannen werd de geodatabank aan de indiener bezorgd voor controle en aanvulling.
- Voor 24 dossiers werd het evaluatieverslag ter goedkeuring naar de beheerder verstuurd.
- Reeds 17 uitgebreide bosbeheerplannen werden succesvol omgezet.

Ben je op zoek naar de stand van zaken over jouw beheerplan? Raadpleeg de tabel op de website van Natuur en Bos: <https://www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/natuurbeheer/natuurbeheerplan/overgangsmaatregelen-voor-goedgekeurde-0#8>

Ben je niet akkoord met het voorstel dat je van Natuur en Bos kreeg? Lees dan nog eens ons artikel in Landeigenaar 88 "Bosbeheerplan wordt natuurbeheerplan" met je opties.

**10 JAAR ERVARING MET DE OPMAAK VAN
BEHEERPLANNEN VOOR OVERHEDEN EN
PRIVATE EIGENAREN**

MIECOEFFECT

www.miecoeffect.be

pieterjan.vervecken@miecoeffect.be | 0477 86 25 11

Natuur

Soort in de kijker

Grauwe gors (*Emberiza calandra*, *Miliaria calandra*)

Classificatie: vogels, gorzen

Statuut: IUCN ernstig bedreigd

Lengte: grootste gors, 18 cm, mannetje 20 % groter

Gewicht: 38-55 g

Verenkleed: mannetje en vrouwtje zijn identiek, effen bruin met donkere strepen, blekere onderzijde met donkere streepjes, geen vleugelstreep of witte buitenste staartveren, vliegt met hangende poten.

Geluid: opvallend oplopende hoge scherpe trilling-tjirp

Verspreidingsgebied: standvogel die broedt in Zuid- en Centraal-Europa en Azië.

Leefgebied: open akkergebieden

Voeding: onkruidzaden en insecten voor de jongen

Levenswijze: mannetjes zijn territoriaal en soms polygaam tot 3 vrouwtjes, het vrouwtje bouwt en bebroedt het nest, 2de nest is mogelijk. Mannetjes voeden jongen ook nadat ze enige weken oud zijn.

Voortplanting: mannetjes beginnen territoriaal te zingen vanaf maart – april.

Nest: op de grond in een nestje van gras met 3-6 grijs gespikkelde eieren.

Ontwikkeling: eileg begin mei tot half juli, na 12-14 dagen uitgebroed.

Vliegvlug: na 12 dagen, nog tot 26 dagen door ouders gevoed.

Beheer: nest in granen, stoppels, extensief grasland, ruigtes, bermen, rivierbeddingen en vochtige kruidenrijke riet- en hooiweiden, gezamenlijke slaapplekken in stoppelvelden, grasruigtes en rietvelden. Insecten in zomer voor kuikens, kleine granen jaarrond, vermijden nesten uit te maaien.

Weetje: De grauwe gors heeft als bijnaam de zingende sleutelbos, omdat zijn zang op rinkelende sleutels lijkt.

Heivlinder (*Hipparchia semele*)

Classificatie: dagvlinder

Statuut: IUCN bedreigd

Lengte: 5-6 cm, mannetjes kleiner

Kleur vleugels: donkerbruine bovenkant met beige oogvlekken, mannetjes hebben donkere streep (feromoonshubben), onderzijde met gemarmerd patroon van grijs tot bruin.

Verspreidingsgebied: heel Europa

Leefgebied: zandige gebieden

Voeding: nectarsoorten als struikhei, rode dophei, akkerdistel, koninginnekruid, braam, blauwe zeedistel, lamsoor, zeeraket (en invasieve exoot bezemkruid)

Levenswijze: adulte vlinders vliegen van begin juli tot midden september

Eitjes: op fijn schapengras, rood zwenkgras, struisgras, bochtige smele, helm en duinzwenkgras.

Ontwikkeling: rups heeft lichtbruine basiskleur met 5 longitudinale zwarte strepen, meestal 's nachts actief. De pop is roestkleuring tot 16 mm groot en blijft onder de grond.

Overwintert: als rups in holletje in bodem, afgedekt door zijdedraden.

Beheer: aanwezigheid waardplanten en nectarplanten, open zandplekjes voor territorium mannetjes en luwe bosranden voor beschutting, allemaal nabij elkaar.

Invasieve exoot

Platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*)

Classificatie: Planorbidae (waterslakken)

Statuut: bijlage 2 en 4 habitatrictlijn

Diameter: 6 mm

Kleur: het plat schijfvormig slakkenhuisje is mat bruin en spiraalvormig opgewonden met 5,5 windingen met een duidelijke kiel ter hoogte van of net boven het midden van de laatste winding. Sculptuur met fijne dicht bij elkaar liggende dwarslijntjes die een zijdeachtige uitstraling geven.

Verspreidingsgebied: Midden- en Oost-Europa

Leefgebied: permanente, vegetatierijke wateren, stilstaand tot langzaam stromend, zoet en eutroof zonder verontreiniging.

Voeding: algen en ander plantaardig materiaal

Levenswijze: dispersie via overstromingen

Voortplanting: van januari tot oktober zijn kleine slakjes (2 mm) te vinden die net uit het ei komen.

Eitjes: eikapsels zijn 1,2 – 1,6 mm groot met elk 4-5 eieren van 0,5 mm

Ontwikkeling: embryo's ontwikkelen binnen 12 dagen tot slakjes.

Beheer: vermijden van aanrijking water met nutriënten waarvoor ondergedoken waterplanten verdwijnen of kroos op het wateroppervlak komt. Vermijd slibruiming en uitdroging.

Smalle waterpest (*Elodea nuttallii*)

Status: zorgwekkende invasieve exoot voor EU

Oorsprong: Noord-Amerika

Beschrijving: Waterplant met geleidelijk spits toelopende kleine bladeren in kransen van 2 tot 4, smaller dan 2 mm. 27-29 tandjes aan de top van het blad. Witte bloempjes van juni tot september.

Ecologische impact: Belemmering waterfuncties. Kleine stukken bewortelen gemakkelijk.

Hoe bestrijden: Het Vlaamse beleid voorziet enkel minimale inspanningen, m.a.w. enkel waar overlast is. Voorkom dat de soort zich verspreidt, o.a. via besmette kledij. Tijdelijk maar voldoende lang droogleggen van de waterbodem zodat de plant uitdroogt of doodvriest in de winter. Worteldelen kan men best handmatig verwijderen. Is de overlast te erg, dan kan jaarlijks gemaaid worden.

In Ierland zijn ook succesvolle experimenten door afdekken met juten matten.

Houtmarkt oververhit

Auteur: Bosgroepen Oost-Vlaanderen

Bronnen: Vincent Defays, Andries Saerens. Situatieschets van de Belgische zagerijsector in 2020 (Belgische Houtconfederatie); Jan Oldenburger, Dries Van der Heyden, Fons Voncken & Bert De Somviele. Vraag en aanbod op de houtmarkt in Nederland en Vlaanderen (Interregproject eco2eco); Karin Eeckhout, Factcheck, Nee, niet 80% van de in Vlaanderen gekapte bomen wordt naar China verscheept (Knack, september 2021)

Wie aan het (ver)bouwen of klussen is, ondervindt aan den lijve dat de prijzen voor bouwmaterialen de pan uitswingen, zeker wat houtproducten betreft. Op amper een jaar tijd zijn de prijzen voor gezaagde houten planken verdubbeld en voor OSB-platen zelfs verdrievoudigd. Wat is er aan de hand? Is dit een tijdelijk fenomeen of is hout het nieuwe goud?

Vraag en aanbod

De houtmarkt is een wereldmarkt: gebeurtenissen aan de andere kant van de wereld hebben impact op de prijs voor een plank bij onze lokale houthandelaar. De onzekerheid die er heerste tijdens de coronacrisis heeft veel bedrijven ertoe aangezet een lage stock aan te houden. Nu de vraag uit de bouwsector sneller aantrekt dan verwacht, kunnen de zagerijen en houtverwerkende industrie maar moeilijk volgen.

De druk op de Europese houtmarkt nam extra toe door enkele internationale gebeurtenissen. De invoerheffing op Canadese producten door voormalig president Trump zorgden ervoor dat Amerikanen, die veel met hout bouwen, zich meer op de Europese markt richtten. China koopt steeds meer boomstammen aan in Europa om hun houtverwerkende industrie te kunnen blijven voeden. Zo lag de export van Belgisch rondhout naar China in 2020

maar liefst 6 keer hoger dan in 2018. Een deel hiervan valt te verklaren door de uitzonderlijke export van naaldhoutbomen afkomstig uit sanitaire noodkappingen na aantasting door schorskevers. Maar ook andere boomsoorten zijn steeds meer gegeerd om de retourvrachten van Chinese containerschepen mee te vullen. Zo leidde de Chinese 'houthonger' ertoe dat de prijs van eikenstammen op enkele maanden tijd bijna verdubbelde.

Think global, act local

Van het hout dat we gebruiken, van woningbouw tot wc-papier, komt ongeveer 80 % uit Europese bossen. De rest komt uit Noord-Amerika (o.a. Canada) en de tropen. De schaarse bossen in onze dichtbevolkte regio kunnen slechts 10 % van het hout produceren dat we in Vlaanderen jaarlijks consumeren, de zogenaamde 'zelfvoorzieningsgraad'. Het volume hout dat men in onze Vlaamse bossen oogst, wordt geraamd op 525.000 m³ per jaar, of zo'n 70 vrachtwagens per dag. De resultaten van de laatste Vlaamse Bosinventaris tonen aan dat het volume hout dat nu in onze bossen staat

aanzienlijk hoger is dan 10 jaar geleden. De bijgroei aan hout is dus groter dan het volume dat gekapt wordt. Opmerkelijk is dat de helft van het beperkte volume hout dat we zelf produceren rechtstreeks naar het buitenland wordt getransporteerd. In de eerste plaats naar buurlanden als Nederland en Frankrijk, maar ook naar het Verre Oosten. Het deel dat in Vlaanderen wordt verwerkt wordt voornamelijk gebruikt voor plaatmateriaal (51 % OSB-platen) en verpakingshout (32 % paletten), met als voornaamste boomsoorten den en populier. Van kwaliteitsvol loofhout zoals eik en beuk wordt ongeveer 1/4 verzaagd tot timmerhout, de rest wordt verwerkt in plaatmateriaal.

Wat brengt de toekomst?

De transitie naar ecologisch wonen zal de vraag naar hout nog verder doen toenemen.

Hout is immers een duurzame, CO₂-neutrale en hernieuwbare grondstof waardoor houtskeletbouw steeds vaker de norm wordt bij nieuwbouw- en renovatieprojecten. Om de ecologische impact zo klein mogelijk te houden, is het belangrijk dat het hout lokaal geproduceerd én verwerkt wordt. Op dit vlak staan we in Vlaanderen nog voor belangrijke uitdagingen.

Verwacht wordt dat het aandeel van lokaal geproduceerd én verwerkt hout in Vlaanderen in de toekomst verder zal dalen. Uit een studie van de Belgische Houtconfederatie blijkt dat het aantal zagerijen de voorbije decennia is afgenomen van 313 naar 95. Daarvan bevinden zich er 32 in Vlaanderen en 63 in Wallonië. Het totale volume hout dat de sector jaarlijks verwerkt, is de voorbije tien jaar met 1/4 afgenomen, wat aantoont dat het verdwijnen van kleinere zagerijen niet gecompenseerd wordt door een toenemende capaciteit van grotere zagerijen. Er is dus dringend nood aan beleidsinitiatieven om een verdere daling van de lokale verwerkingscapaciteit en het verdwijnen van de bijhorende expertise te stoppen. Een striktere regelgeving op de export van houtstammen zou kunnen bijdragen aan een grotere bevoorradingszekerheid voor lokale zagerijen.

Ook moet men nagaan op welke manier ons lokaal geproduceerd hout een hoogwaardigere toepassing kan krijgen. Actueel wordt ruim 40 % van het hout uit Vlaamse bossen verwerkt tot verpakkingsmateriaal met een doorgaans korte levensduur. Dit terwijl de technologie bestaat om 'minderwaardig' naald- en populierenhout te verwerken tot hoogwaardige bouwmaterialen zoals gelijmde houten spanten, multiplexplaten, blokplaten en zelfs buitentoepassingen na thermische behandeling.

Tenslotte zou er ook een beleidsstrategie moeten komen om onze lage zelfvoorzieningsgraad van hout te stabiliseren en indien mogelijk geleidelijk te laten stijgen. Door de naaldhout- en populierenbossen, waar Vlaanderen om historische redenen rijk aan is, is er een verwerkingsindustrie gegroeid rond deze houtsoorten. Omwille van het klimaat, de biodiversiteit en risicospreiding kiest men er nu voor om het aandeel van deze soorten in onze bossen te verminderen. Op termijn zal de verwerkingsindustrie dus deels moeten omschakelen naar andere boomsoorten. Een mooi voorbeeld is de productie van OSB-platen waarbij nu ook een deel loofhout wordt

gebruikt, terwijl deze platen in het verleden enkel met naaldhout werden geproduceerd. Ook de afname van het bosareaal waar nog aan houtproductie wordt gedaan, bedreigt onze zelfvoorzieningsgraad. Enerzijds zijn er aanzienlijke oppervlaktes bos die omgezet worden naar open natuur (bv. voor heideherstel) en anderzijds is er een substantieel bosareaal met een reservaatstatuut waar geen houtoogst meer gebeurt. Belangrijk is dat er wordt nagedacht of het wenselijk is om de daardoor verdwenen potentie aan houtproductie op andere locaties te compenseren en welke strategie hiervoor wordt gevolgd. Hierbij zou men kunnen bekijken welke rol de geplande 10.000 ha bosuitbreiding zou kunnen spelen in het vrijwaren van onze zelfvoorzieningsgraad.

Langetermijn investering

Een belangrijke uitdaging voor de komende generaties is om blijvend te voorzien in duurzame grondstoffen. Niet enkel de metalen voor batterijen van elektrische wagens of chips voor elektronica, maar ook een basisgrondstof als hout. De actuele houtcri-

Houtskeletbouw is één van de mogelijkheden om hout optimaal te benutten.

sis toont aan dat het belangrijk is om hier een langetermijnvisie rond te ontwikkelen. In Vlaanderen beschikken we amper over ertsen of mineralen, maar hebben we wel grond waarop de hernieuwbare grondstof hout kan groeien. Misschien moeten we het momentum rond bosuitbreiding aangrijpen om na te denken over hoe een deel van deze nieuwe bomen toekomstige generaties kan helpen om te voorzien in hun behoefte aan hout?

Natuur

De wolf is terug van weg geweest

Auteur: Jurgen Tack

Terwijl hij voor sommigen het icoon van de Vlaamse inspanningen op het vlak van natuurbehoud is, is de wolf bij heel wat anderen dan weer niet welkom. Officieel maakte de wolf zijn comeback in Vlaanderen in 2018. Sindsdien nemen de aantallen toe: 2 in 2019, 4 in 2020 en 9 in 2021. Het betreft hier het aantal gevestigde wolven. Voorlopig gaat het hier in de praktijk nog om een enkele roedel. Hier moeten we nog de zwervende wolven aan toevoegen maar daarbij is het heel wat minder duidelijk over welke aantallen het gaat. Naarmate het aantal wolven toeneemt, neemt ook het aantal dodelijke slachtoffers van landbouwdieren toe: van 51 in 2019 tot 108 in 2020 en 136 in 2021 (cijfer tot eind november).

Internationaal zijn een aantal wolfwerende maatregelen op punt gezet om de wolf uit de buurt te houden van schapen, geiten, runderen en paarden. Hoewel een aanval op runderen en paarden niet kan uitgesloten worden, zijn het voornamelijk schapen en geiten die in het vizier komen van de wolf. In Vlaanderen wordt voornamelijk ingezet op het wolfproof afschermen van de kuddes kleinvee. Hiervoor wordt meestal gebruik gemaakt van elektrisch hekwerk. Dit hekwerk is effectief tegen de wolf maar heeft ook een aantal praktische nadelen: de kostprijs, de plaatsing en een bijna dagelijks onderhoud om te vermijden dat planten de elektriciteit afleiden naar de grond. Vanuit de Europese Commissie is toestemming gegeven om zowel de kostprijs als de arbeid gerelateerd aan plaatsing en onderhoud voor 100 % te financieren. Vlaanderen blijft evenwel vasthouden aan 90 % subsidiering voor de investering in het materiaal en een éénmalige premie voor het onderhoud. In de praktijk betekent dit dat een veehouder op lange termijn een zeer aanzienlijke investering zelf op zich dient te nemen.

De effectiviteit van deze wolfwerende maatregelen heeft echter ook een keerzijde. Waar we in Vlaanderen in de laatste 30 jaar gestreefd hebben om tot minder fragmentatie van ons landschap te komen, gaan we nu over lange afstanden de migratie van grotere zoogdieren onmogelijk maken. Honden zijn er dan weer op getraind om de kudde tegen elke vorm van indringers te beschermen waardoor ook de grondbroederpopulatie er vaak moet aan geloven. In de provincie Limburg wordt geschat dat zo'n 2.500 ha land wolfproof moet worden gemaakt om het aanwezige kleinvee te beschermen. Momenteel is ongeveer 9 % van deze oppervlakte afgesloten met elektrisch hekwerk. Met enkele gevallen van gedode runderen stelt zich meer en meer de vraag of ook hier ingegrepen moet worden. Heel wat internationaal gereputeerde paardenfokkers hebben een stek gevonden in Limburg. Zij hebben alvast een wolfwerende maatregel toegevoegd aan de meer voor de hand liggende maatregelen: ze laten nu schapen grazen samen met hun paarden. De kans dat de wolf een paard aanvalt wordt dan als klein ervaren. Hij heeft immers een makkelijkere prooi aan de schapen.

Maar wat als de exponentiële groei van de wolf zich ook de komende jaren verder doorzet? Moeten we onze dieren in de toekomst 's nachts op stal zetten?

Daar waar de wolf voorkomt, neemt het protest tegen zijn aanwezigheid toe. In Peer-Meeuwen werd een 'wolvenfietsroute' georganiseerd. Deze route brengt fietsers langs een 20-tal locaties in Peer en Oudsbergen waar de wolf toesloeg. Infoborden langs de weg tonen gruwelijke foto's van slachtoffers van de wolf. De gemeente verzocht de organisatoren om de beelden opnieuw te verwijderen. Blijkbaar wordt de voorkeur gegeven voor een Disney-achtige aanpak waarbij individuele dieren namen krijgen en waarbij een ideaalbeeld van de wolf in de vrije natuur wordt opgehangen.

Het groeiende protest kwam ook tot uiting bij de 'Grote Boze Wolven Fakkeltocht' in Oudsbergen. Hieraan namen 3.000 mensen deel. Landbouwer Thomas Linssen sprak er het publiek toe: "Hier in de bossen en de velden waar wij wonen, roepen de wolven tegenstrijdige gevoelens op. Ik denk dat de meeste van jullie hier zijn vanuit een terechte bezorgdheid. De kinderen zijn bang, de grootouders, moeders en zelfs vaders zijn bang. Angst die ontstaan is door de beelden van dode huisdieren en dood vee."

Intussen duiken ook steeds meer beelden op van wolven die steeds dichter de mens en zijn directe omgeving benaderen. Van nature is de wolf bijzonder schuw. Hij ziet de mens als gevaar. Maar wanneer de wolf terechtkomt in een dichtbevolkte streek als Vlaanderen en de populatie toeneemt, zal het steeds moeilijker zijn om de confrontatie met de bewoners uit de weg te gaan. Zodra de wolf gewenning gaat vertonen aan de mens, zal hij deze ook minder gaan schuwen. Het ligt voor de hand dat dit vroeg of laat tot directe confrontaties zal leiden.

Landelijk Vlaanderen vraagt een ruim maatschappelijk debat over de wenselijkheid om de wolf een plaats te geven op het Vlaamse platteland.

Daar waar de wolf de ruimte heeft, moeten duidelijke afspraken gemaakt worden. Wanneer een individueel dier of een groep van dieren een te groot economisch of menselijk risico vormen, moet er efficiënt ingegrepen kunnen worden. Duidelijke afspraken hierover zullen ook een positief effect hebben op het draagvlak voor de wolf bij de Vlaamse plattelandsbevolking.

Vlaamse subsidie voor wolfwerende omheiningen

Regio die in aanmerking komt voor subsidie

De risicozone omvat Belgisch Noord-Limburg en een deel van de Antwerpse Kempen, met name de gemeenten As, Balen, Beringen, Bocholt, Bree, Dessel, Dilsen-Stokkem, Geel, Genk, Ham, Hamont-Achel, Hechtel-Eksel, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren, Kinrooi, Lanaken, Leopoldsburg, Lommel, Maaseik, Maasmechelen, Meerhout, Mol, Oudsbergen, Peer, Pelt, Zonhoven en Zutendaal.

Momenteel wordt bekeken binnen het ANB in hoeverre de maatregelen uitgebreid kunnen worden tot de hele provincie Atwerpen en de provincie Vlaams-Brabant. Landelijk Vlaanderen heeft bij de bespreking van het MINA-raadsadvies gevraagd om wolfwerende maatregelen uit te breiden tot de gehele Vlaamse oppervlakte. Zo kunnen we houders van kleinvee in een vroeg stadium betrekken bij het plaatsen van wolfwerende maatregelen en vergroten we het maatschappelijk draagvlak voor de wolf. Natuurorganisaties wilden hier evenwel niet op ingaan omdat zo te veel subsidies gaan naar regio's waar de wolf nog niet aanwezig is.

Wie komt in aanmerking voor subsidie?

Iedere particulier (of landbouwer met bruto bedrijfsresultaat kleiner dan € 40.000) die landbouwdieren houdt in de risicozone in Belgisch Noord-Limburg en een deeltje van de aanpalende Antwerpse Kempen.

Waar kan men de subsidie aanvragen?

Bij het Agentschap voor Natuur en Bos.

Hoe groot is de subsidie?

De subsidie bedraagt 90 % van de investering voor het wolfwerend gedeelte (met een maximum van 4,8 €/m) en wordt aangevuld met een éénmalige premie voor onderhoud (4,5 €/m).

De subsidie is in principe enkel beschikbaar voor het aanpassen en wolfwerend maken van bestaande omheiningen. In werkelijkheid worden, onder voorwaarden, wolfwerende elektronetten tot maximaal 400 m gesubsidieerd. Nieuwe omheiningen worden niet gesubsidieerd maar ook hier gebeurt het wel wanneer de nieuwe omheining fungeert als wolfwerende nachtkraal binnen een grotere

omheining of wanneer de omheining wordt geplaatst langs een beek of gracht die wel de schapen tegenhoudt maar niet de wolf. Veelal wordt de subsidie toegekend voor de nodige werken om een bestaande omheining wolfwerend te maken. De maatregelen die je normaal neemt om je schapen en/of geiten binnen te houden, worden niet gesubsidieerd.

Is een elektrisch hek niet haalbaar dan voorziet het subsidiereglement ook de mogelijkheid om mechanische maatregelen tegen ondergraven te financieren, bv. ondergrondse barrières zoals betonijzers, betonnetten of het ingraven van een omheining tot minstens 40 cm diep.

Wat zijn de voorwaarden?

- Het perceel/de percelen zijn gelegen in de risicozone
- Het perceel/de percelen zijn in eigendom van de aanvrager of, in geval van pacht of huur, heeft de aanvrager een bewijs van toelating van de eigenaar om de omheining aan te passen.
- Er is de afgelopen 5 jaar geen subsidie verleend voor het perceel/de percelen om de omheining wolfwerend te maken.
- De te beschermen diersoort komt voor in volgende lijst:
 - schaap, geit, moeflon of steenbok
 - alpaca, guanaco of lama
 - damhert, edelhert, sikahert of axisert
 - pony, ezel of andere paardachtigen verschillend van paarden en met een schofthoogte van maximaal 148 cm
 - verzwakt rund
 - paard of rund indien gelegen in de afgebakende schutkring
- De omheining wordt geplaatst zoals beschreven in het reglement. Na de plaatsing van de omheining bezorg je ANB het ingevulde aanvraagformulier samen met de facturen (vraag duidelijke facturen met de omschrijving van elk aangekocht materiaal-item) en duidelijke foto's.

Waar vind ik het aanvraagformulier en de subsidie aan te vragen?

<https://www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/overlast-schade/door-jachtwild-en-beschermde-soorten/welke-diersoort/schade-en>

Waar vind ik het volledige reglement?

https://www.natuurenbos.be/sites/default/files/inserted-files/reglement_subsidie_voor_wolfwerende_maatregelen_01-12-2021.pdf

Wanneer wordt de subsidie uitbetaald?

Wanneer de wolfwerende maatregelen uitgevoerd zijn en de bijhorende facturen zijn voorgelegd aan het Agentschap Natuur en Bos.

Wat met professionele landbouwers (bruto bedrijfsresultaat van meer dan € 40.000)?

Ook zij kunnen een subsidie bekomen. Hun aanvraag moet worden ingediend bij het Departement Landbouw en Visserij. Zij kunnen ook een subsidie aanvragen voor nieuwe omheiningen.

Welk onderhoud vraagt een elektrisch hek?

Het belangrijkste onderhoud betreft het maaien an de vegetatie onder en langs het geplaatste elektrisch hekwerk. Dit moet regelmatig gebeuren, in het bijzonder in de periode dat de vegetatie snel groeit.

De bosteller

Auteur: Natuur en Bos

Bossen beroeren iedereen. Ze zijn belangrijk voor planten, dieren en mensen. We moeten ze koesteren en we willen er meer. Het is de ambitie van de Vlaamse Regering om 10.000 ha bijkomend bos te realiseren tegen 2030. 4.000 ha daarvan tegen 2024, het einde van deze legislatuur. De overheid moedigt lokale overheden, partnerorganisaties, verenigingen en particulieren aan om mee te werken aan het realiseren van deze ambitie. Om te kunnen opvolgen hoeveel nieuw bos er in Vlaanderen bijkomt, is er de bosteller van Natuur en Bos. Op deze website kan elk nieuw aangeplant bos geregistreerd worden.

Heeft u, als private eigenaar tussen 1 oktober 2019 en vandaag een nieuw bos aangeplant of bos gecompenseerd ga dan meteen naar de website van de bosteller (<https://www.bosteller.be>) en registreer uw bos. Zo helpt u mee aan de realisatie van 10.000 ha bijkomend bos in Vlaanderen tegen 2030.

Overzicht schadedossiers wolf

Gemeente	Provincie	Schadegeval				Resultaat individuele DNA-analyses
		Type prooidier	Dood	Gekwetst	Verdwenen	
Oudsbergen	Limburg	Rund	1			Roedel Hechtel-Eksel (mengstaal van meerdere wolven, zeker GW1924m)
Bree	Limburg	Schaap	5			Roedel Hechtel-Eksel (mengstaal van meerdere wolven, zeker GW1924m)
Houthalen-Helchteren	Limburg	Schaap	8			Roedel Hechtel-Eksel (mengstaal van meerdere wolven)
Hechtel-Eksel	Limburg	Dwerggeit	3			Roedel Hechtel-Eksel (GW979m)
Houthalen-Helchteren	Limburg	Schaap	2			Roedel Hechtel-Eksel (GW1924m)
Peer	Limburg	Schaap	4			Roedel Hechtel-Eksel (min. GW979m + GW1924m)
Oudsbergen	Limburg	Schaap	2			Onbepaald (wschl roedel Hechtel-Eksel)
Houthalen-Helchteren	Limburg	Schaap	12	1	2	Roedel Hechtel-Eksel
Oudsbergen	Limburg	Dwerggeit	3			Roedel Hechtel-Eksel (GW979m)
Bocholt	Limburg	Schaap	3			Roedel Hechtel-Eksel (min. GW979m + GW1954m)
Peer	Limburg	Schaap	3			Roedel Hechtel-Eksel (GW979m + andere)
Peer	Limburg	Dwerggeit			1	Onbepaald (wschl roedel Hechtel-Eksel)
Beringen	Limburg	Schaap	4			Roedel Hechtel-Eksel (GW1924m + andere)
Balen	Antwerpen	Schaap	4			Onbepaald (wschl roedel Hechtel-Eksel)
Peer	Limburg	Schaap	2			Roedel Hechtel-Eksel (GW1954m + andere)
Oudsbergen	Limburg	Rund	1			Roedel Hechtel-Eksel (min. GW979m)
Hechtel-Eksel	Limburg	Schaap	2	1		Roedel Hechtel-Eksel
		Geit	1		1	
Pelt	Limburg	Schaap	1	1		Roedel Hechtel-Eksel (GW1479f + andere)
Oudsbergen	Limburg	Pony	2			Roedel Hechtel-Eksel (min. GW1924m + andere)
Oudsbergen	Limburg	Rund	1			Roedel Hechtel-Eksel (GW1479f + GW1954m + welp 2021)
Hechtel-Eksel	Limburg	Rund	1			Roedel Hechtel-Eksel (GW979m + andere)
Balen	Antwerpen	Schaap	2			Roedel Hechtel-Eksel (min. GW1924m)
Oudsbergen	Limburg	Pony	1			Roedel Hechtel-Eksel (min. GW979m)
Houthalen-Helchteren	Limburg	Damhert	9			Roedel Hechtel-Eksel

Gemeente	Provincie	Schadegeval				Resultaat individuele DNA-analyses
Balen	Antwerpen	Schaap	1			Roedel Hechtel-Eksel (min. GW1954m)
Ham	Limburg	Geit	1			Roedel Hechtel-Eksel (GW1954m)
Pelt	Limburg	Schaap	2			Roedel Hechtel-Eksel (min. GW1954m)
Peer	Limburg	Rund	1			Roedel Hechtel-Eksel (min. GW1954m)
Lommel	Limburg	Schaap	1			Roedel Hechtel-Eksel (min. GW979m)
Balen	Antwerpen	Schaap	6	1		In onderzoek
Essen	Antwerpen	Schaap	1			In onderzoek
Essen	Antwerpen	Schaap	1			In onderzoek
Pelt	Limburg	Dwerggeit	3	2		In onderzoek
Schilde	Antwerpen	Schaap	2	3		In onderzoek
Hechtel-Eksel	Limburg	Schaap	3			In onderzoek
Bree	Limburg	Schaap	4			In onderzoek
Stabroek	Antwerpen	Schaap	2			In onderzoek
Brecht	Antwerpen	Schaap	2			In onderzoek
Hechtel-Eksel	Limburg	Alpaca	1			In onderzoek
Balen	Antwerpen	Schaap	2			In onderzoek
Erps-Kwerps	Vlaams-Brabant	Schaap	3			In onderzoek
Lommel	Limburg	Schaap	2	1		In onderzoek

Zoekertjes

Jouw zoekertje hier? -> redactie@landelijk.vlaanderen

Te koop

Weiland gemeente Heers

Contacteer Landelijk Vlaanderen

Multifunctioneel charmedomein

in touristisch attractieve regio in de Ardennen, buurt Saint-Hubert. 15 ha bos en landbouwgrond, onder vennootschap.

Contacteer Landelijk Vlaanderen

Events

Jouw event hier? -> redactie@landelijk.vlaanderen

Waarheen deze lente?

Countrylife outdoor event

15-18 april 2022

De Schorre in Boom

<https://countrylife-event.be>

Tuindagen van Beervelde

6-7-8 mei 2022

Park van Beervelde

www.parkvanbeervelde.be

Gamefair Vlaanderen

27-28-29 mei 2022

Kasteel van Duras in Sint-Truiden

<https://gamefairvlaanderen.be>

Tuindagen in Malle

3-4-5-6 juni 2022

Kasteel Heihuyzen in Malle

www.tuindagen-heihuyzen.be

Hex Garden Festival

3-4-5 juni & 10-11 september 2022

Kasteel van Hex in Heers

www.hex.be

Paradise City Festival

1-2-3 juli 2022

Kasteelhoekstraat, Perk

<https://paradisecity.be>

Word **NU** lid van
Landelijk Vlaanderen!
WWW.LANDELIJK.VLAANDEREN

Landelijk Vlaanderen

Thuis op het platteland

Raakt u of uw kennis ook niet wijs uit alle geldende regelgevingen?
Wilt u op de hoogte blijven van de laatste nieuwtjes?
Wilt u praktijkervaringen van andere eigenaars leren kennen?

Meer nog:

- Wil u gecontacteerd worden wanneer een nieuw project in uw omgeving van belang is voor uw eigendom?
- Heeft u advies nodig in een dossier?
- Heeft u onze kennis en ervaring nodig bij een probleem of geschil?
- Wil u beroep doen op ons netwerk om een knelpunt aan te kaarten?

Ondersteun dan vandaag nog
Landelijk Vlaanderen en u kunt
rekenen op onze steun!

Landelijk Vlaanderen

Prosper: *"Moet ge nu wat weten?
Ik heb vorige maand wat bomen
gekapt langs mijne vijver en nu
krijg ik daarvoor een boete in de
bus!
Wat moet ik nu doen?"*

Michel: *"Maar Prosper toch, zijt
gij nog geen lid van Landelijk
Vlaanderen? Dan had ge wel
geweten dat ge als eigenaar nog
niet zomaar al moogt doen wat ge
wilt op uwe grond."*

Natuurdecreet, criteria duurzaam bosbeheer, veldwetboek, codex ruimtelijke ordening, burgerlijk wetboek, pachtwetgeving, jacht-decreet, stedenbouwkundige verordeningen, ruimtelijke uitvoeringsplannen, natuurinrichtingsprojecten, landinrichtingsprojecten, ruilverkavelingen, onteigeningen, trage wegen, erfgoeddecreet, besluit cultuurgoederen, schenkbelasting, erfenisbelasting, grond-taks, pachtprijzen, beheerovereenkomsten, natuurbeheerplannen, stroomgebiedbeheerplannen, soortenbesluit, boscompensatie...

Hoe word ik lid?

- Het 'Zilveren lidmaatschap' bedraagt € 60 + een oppervlaktebijdrage van € 2 per ha.
- Extra hulp nodig bij u ter plaatse, kies dan voor ons 'Gouden lidmaatschap' voor € 450 + een oppervlaktebijdrage van € 2 per ha.
- Stort uw lidgeld op IBAN BE37 3350 4426 9028 met de vermelding "lidgeld + uw naam"
- Contacteer ons gerust voor meer informatie op info@landelijk.vlaanderen of 02 217 27 40.

Landelijk Vlaanderen lobbyt op Vlaams niveau voor een betere omgeving voor de private eigenaar en beheerder en strijdt voor een multifunctionele aanpak met een leefbare economische return voor de eigenaar. Wie wil meegenieten van het buitengebied is welkom, maar met respect voor ons levenswerk!

Voor meer info, neem gerust een kijkje op onze website:
www.landelijk.vlaanderen

Boerderijstof tegen ziek worden

Immunoloog en longarts Bert Lambrecht, directeur van het centrum voor Inflammatieonderzoek van het VIB (Vlaamse Instituut voor Biotechnologie) en de UGent, stelde muizen bloot aan stof uit boerderijlucht. Daaruit blijkt dat deze muizen niet ziek werden van een virus die ze kregen. "Ons afweersysteem is het de voorbije 50 jaar verleerd om te vechten." Lambrecht stelt dat ons lichaam getraind kan worden tegen allergieën en zelfs virussen. De wetenschappers onderzoeken nog welke stoffen precies zorgen voor dat beschermend effect. Meestal zou het gaan om stukjes celwand van bacteriën. Lambrecht waarschuwt wel dat het verhaal breder gaat dan enkel de lucht die ingeademd wordt, maar hoopt met dit onderzoek op termijn kinderen een betere immuniteit te bezorgen.

Bron: De Morgen

Een derde meer pv's in bos- en natuurgebieden

Vorig jaar zijn er in Vlaanderen 565 processen-verbaal uitgeschreven voor overtredingen in bos- en natuurgebieden. Dat is een stijging met 31 % of bijna 1/3 tegenover de 419 pv's in 2019. Dat blijkt uit cijfers van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en Vlaams minister van Omgeving, Zuhal Demir (N-VA). De overtredingen gaan van illegale kappingen tot stroperij en sluikstorten. Vorig jaar werden ook 8 bijkomende inspecteurs ingezet, die vanaf dit jaar ook hun opleiding afgerond zullen hebben. Handhaving lijkt daarmee een tandje bijgestoken te hebben. N.v.d.r.: jammer dat er tot op heden geen investeringen worden gemaakt in het stimuleren van de bijzondere veldwachters, die vandaag de dag sterk in aantal zijn afgenomen en zo negatief in de balans komen.

Bron: VILT

Een grond kopen waarop een Vlaams recht van voorkoop rust? Neem contact op met Landelijk Vlaanderen voor een overeenkomst is getekend.

Stelt jouw gemeente ook hoge eisen aan de heraanplant van je bomen, dreef of bos? Contacteer ons om te zien of die eisen wettelijk en redelijk zijn.

**WILLY GROUP
NAESSENS**

Industriële complexen
KMO-gebouwen
Logistieke ruimtes
Winkelcomplexen
Kantoren
Zwembaden

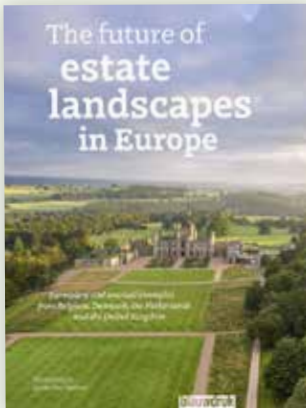

www.willynaessens.be

Boek

De toekomst van landgoederen

Dit Engelstalig boek werd opgemaakt door Steven Heyde en Sylvie Van Damme in het kader van het onderzoeksproject "Behoud door ontwikkeling: nieuwe perspectieven op historische landgoederen in Vlaanderen" van de Hogeschool Gent. De auteurs praatten met verschillende private landgoedeigenaren in België, Nederland, Denemarken en het Verenigd Koninkrijk. Ze pendden het beheer, de visies en inzichten neer in een interessante compilatie.

Het boek is beschikbaar vanaf april 2022. Leden van Landelijk Vlaanderen kunnen een of meerdere exemplaren bestellen rechtstreeks bij de uitgeverij via www.blauwdrukpublishers.com. Met vermelding van de code "BDeState22BE" kunt u het boek aan **voordeeltarief verkrijgen van € 35,-** (in plaats van € 37,50 en inclusief gratis verzending).

MEERSMAN & VAN KEER

ADVOCATENASSOCIATIE

- › Eigendomsrecht - Recht van uitweg
- Erfdienstbaarheden
- › Landbouwrecht en de Pachtwet
- › Milieurecht - Milieuvergunningen
- › Erfrecht en overdracht van het
familiale landbouwbedrijf
- › Dieren: Koop - Verkoop
- Aansprakelijkheid

Willem Tellstraat 22, B-9000 GENT
meersman.vankeer@adv-mvk.be

Tel. 09 225 80 30

www.adv-mvk.be

Voor duurzame landbouw

Laten we samen meerwaarde creëren
op uw landbouwgronden

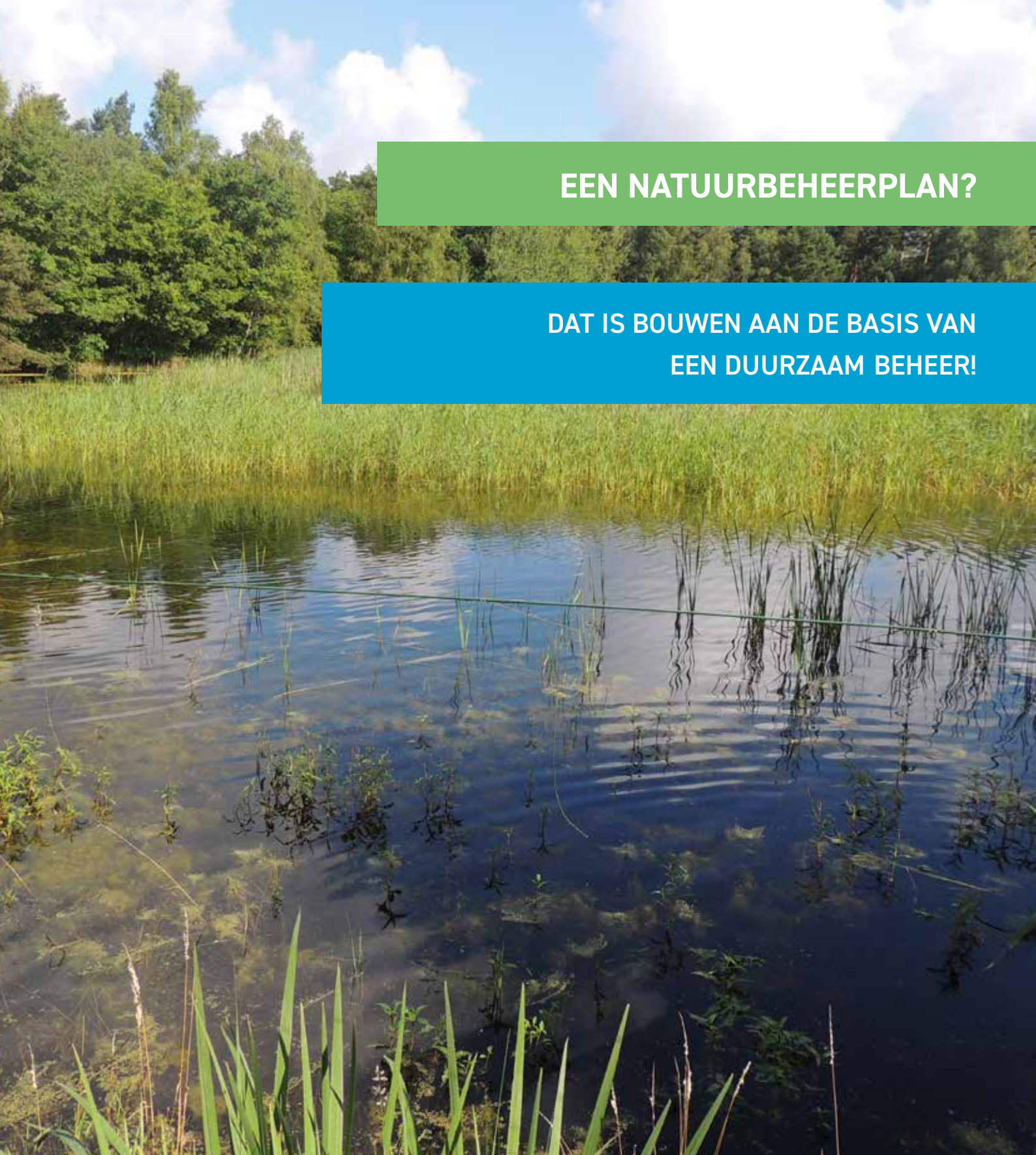
+32 (0) 10 232 904

AGRILAND

Pasteurlaan 23
1300 Waver

Volg ons op

EEN NATUURBEHEERPLAN?

**DAT IS BOUWEN AAN DE BASIS VAN
EEN DUURZAAM BEHEER!**

Heeft jouw terrein al een toekomstplan? Zoek je een evenwicht tussen de ecologische en economische waarde van jouw groengebied?

Landmax giet jouw doelstellingen in een actiegericht natuurbeheerplan!

Contacteer ons via info@landmax.be of bel 014 26 25 00